

سال سیزدهم
شماره ۳۴۷۸
دوشنبه
۲۶ عقرب ۱۳۹۹
۱۶ نومبر ۲۰۲۰
قیمت: ۲۰ افغانی

صبح ۸

روایت دیروز آئینه امروز نوید فردا

آن گونه که یاری می کنی
یاری می شوی

۱۳۴ غیرنظامی در کم تر از یک ماه اخیر قربانی شده اند

وزارت امور داخله پس از درگیری های شدید در هلمند و قندهار، شمار تلفات غیرنظامی در کم تر از یک ماه گذشته را اعلام کرد. بر اساس آمارهای این وزارت، بیش از ۱۰۰ غیرنظامی در جریان حملات گروه طالبان کشته و حدود ۳۰۰ غیرنظامی دیگر زخمی شده اند. بدین ترتیب، آمارها نشان می دهد که درگیری ها میان نیروهای امنیتی و گروه طالبان در نقاط مختلف کشور همچنان ادامه یافته است. وزارت امور داخله همچنان می گوید که دست کم ۷۰ فرمانده گروه طالبان در درگیری های هلمند و قندهار کشته شده اند. به گفته مسوولان، جنگجویان پاکستانی نیز در درگیری های اخیر این دو ولایت نقش اساسی داشته اند و شواهدی نشان می دهد که اجساد جنگجویان به آن سوی خط فرضی دیورند انتقال یافته است.

۳

زمستان زودهنگام؛

آفات طبیعی هفت میلیون نفر را تهدید می کند

۳

تشدید جنگ و خشونت؛ گروه طالبان به دنبال چیست؟

۷

سفر عمران خان به کابل؛ پاکستان به دنبال چیست؟

کدورت و دشمنی میان افغانستان و پاکستان تاریخ دیرینه دارد. این دشمنی و کینه افغانستان با پاکستان همزمان با شکل گیری جمهوری اسلامی پاکستان (۱۹۴۷) آغاز شد و تا هنوز ادامه دارد. این دشمنی و کدورت همچنان بر هر دو کشور زخم وارد می کند و شهروندان هر دو کشور را گاه و ناگاه سوگوار می سازد. افغانستان با شکل گیری پاکستان به عنوان واحد سیاسی جدید از اول مخالف بود.

۴

شهری شهردار؛ پروژه های انکشافی شهر هرات احتمالاً متوقف می شود

به دنبال بازداشت غلام حضرت مشفق شهردار هرات، به همراه برخی مقام ارشد شهرداری به اتهام دست داشتن در فساد اداری، حدود ۲۰ روز می شود که در نبود شهردار، معاون شهردار و واریس کننده شهرداری، شهر هرات به حال خود رها شده است. برد مشورتی شهرداری هرات، از انتقال پول انکشافی این اداره به «بودجه ذخیره ای» ابراز نگرانی می کند و می گوید که به دلیل نبود شهردار، کسی صلاحیت امضا برای...

۷

زمان تعطیلات زمستانی مکاتب مناطق سردسیر اعلام شد

وزارت معارف برای جلوگیری از متضرر شدن روند آموزش در سال ۱۴۰۰ تعلیمی با در نظر داشت سردی هوا، ریزش برف و باران گرفته شده است.

وزارت معارف به معلمان هدایت داده است که پیش از رخصتی زمستانی به دانش آموزان وظیفه دهند تا در روزهای رخصتی درس های خوانده شده را تکرار کنند و برای آزمون پایان سال آماده گی بگیرند. قرار است امتحان پایان سال در شروع سال ۱۴۰۰ گرفته شود و نمره از ۱۰۰ محاسبه می شود و سوال های امتحان نیز از درس های خوانده شده ترتیب خواهد شد.

وزارت معارف گفته است که این فیصله بر عموم مکاتب دولتی، غیردولتی و دارالحفاظها قابل اجرا است.

این در حالی است که مکاتب پنج ماه اول سال جاری تعلیمی را برای جلوگیری از انتشار ویروس کرونا تعطیل بود.

درس های حضوری صنف های یازدهم تا دوازدهم مکاتب دولتی و صنف های اول تا دوازدهم مکاتب دولتی در اول سنبله شروع شد.

به دنبال آن، درس های حضوری صنف های اول تا دهم مکاتب دولتی مناطق سردسیر در دوازدهم میزان، آغاز شد.

۸ صبح، کابل: وزارت معارف طی فیصله ای زمان تعطیلات زمستانی مکاتب دولتی و خصوصی در مناطق سردسیر کشور را مشخص کرد.

این فیصله روز یکشنبه، بیست و پنجم عقرب صادر شده است و براساس آن، تمام صنف های اول تا ششم مکاتب مناطق سردسیر از اول ماه قوس تعطیل می شود.

طبق این فیصله، تمام صنف های هفتم تا دوازدهم مکاتب مناطق سردسیر از ۱۵ قوس تعطیل می شود، اما صنف های اول تا دوازدهم مکاتب مناطق نهایت سردسیر تعطیلی شان از اول قوس آغاز خواهد شد.

قرار است آزمون سالانه مکاتب در شروع سال ۱۴۰۰ خورشیدی گرفته شود.

لیلا سامانی، رییس نشرات وزارت معارف در صحبت با روزنامه ۸ صبح گفت که این فیصله از سوی رهبری

مرکز معلومات مهاجرت (MRC) چیست؟

مرکز معلومات مهاجرت (MRC) به مردم کمک می کند تا زمانی که قصد مهاجرت دارند، تصمیم آگاهانه بگیرند.

تیمی از مشاوران، سطح آگاهی مردم را در مورد مزایای مهاجرت امن و منظم و نیز خطرات و عواقب مهاجرت های غیرمنظم افزایش می دهد؛ اگر فامیل و دوستان تان تصمیم به مهاجرت دارند، قبل از این که تصمیم نهایی را بگیرند، می توانند با تیم مرکز معلومات مهاجرت جهت مشوره دهی رایگان به منظور معلومات دقیق مهاجرت به تماس شوند.

مرکز معلومات مهاجرت یک مرکز ملی و بی طرف است و فقط خدمات معلوماتی ارائه می دهد. تمام خدمات ذکر شده رایگان می باشد.

شما می توانید برای معلومات بیشتر از طریق شماره رایگان ۵۵۸۸ واتساپ، وایبر، اسکایپ، فیس بوک مستنجر و ایمیل از ساعت ۸ صبح الی ۴ بعد از ظهر شنبه الی چهارشنبه با ما تماس بگیرید.

آدرس: واصل آباد، عقب فابریکه جنگلک گذشته از باغ بابر، ناحیه ۷ کابل افغانستان.

شماره رایگان: ۵۵۸۸

شماره و واتساپ و وایبر: ۰۷۹۹۵۹۹۸۹۸

Skype: mrcfghanistan

Facebook: <https://www.facebook.com/mrcfghanistan/>

Email: info@mrcfghanistan.af

Website: www.mrcfghanistan.af

#آریانا_از_شماست

کابل - دهلی - کابل هفته سه پرواز

شنبه دو شنبه پنج شنبه

KABUL - DELHI
DEP: 10:00 AM Local Time
ARR: 01:00 PM Local Time

DELHI - KABUL
DEP: 02:30 PM Local Time
ARR: 03:30 PM Local Time

+93 (0) 790 07 1333 | flyariana.com | 1333

Delhi Flights

کهنه کتاب واکنش فصلی به حوادث را ببندید

بارش بی‌وقفه ی برف و باران برای دست کم ۴۰ ساعت در شهر کابل، نظم زنده‌گی عمومی را به هم ریخت. ترافیک در بسیاری از جاده‌های عمومی، مختل شد. مردم ساعت‌ها در راه‌بندی‌های ناشی از این وضعیت، وسط جاده‌ها ماندند. اما در بسیاری از جاده‌ها که دچار آب‌گرفته‌گی شده بود، خبری از فعالیت ماموران شهرداری نبود. به همین شکل، پولیس ترافیک هم به ندرت به چشم می‌خورد و آن هم تنها در چهارراهی‌های بزرگ. مردم در بین لای و لوش و آب باران به حال خود رها شده بودند و نشانی از دست یاری دولت نبود.

امران‌الله صالح، معاون نخست ریاست جمهوری، در روز دوم بارش برف و باران در جلسه‌ی ساعت شش‌ونیم (روز یک‌شنبه/ ۲۵ عقرب)، اعلام کرد که مشکل آب‌گرفته‌گی کابل به شهرداری ربطی ندارد. او با اشاره به یکی دو نقطه از تمام نقاط آسیب‌دیده در شهر کابل، ساخت‌وساز وزارت‌های دفاع و داخله را عامل آب‌گرفته‌گی در این نقاط را در آینده حل خواهد کرد.

شهرداری کابل نیز در روز دوم بارنده‌گی‌ها، شروع کرد به توصیه‌ی مردم برای رعایت فرهنگ شهرنشینی و صدور اخطاریه برای مجازات آن‌ها در صورت سرپیچی از این توصیه‌ها. این نهاد در روز نخست بارنده‌گی‌ها، تنها چند قطعه عکس از ماموران شهرداری و موتوره‌ای آب‌کش را همه‌گانی کرد که مصروف لای‌کشی از آبروها و تخلیه‌ی آب جاده‌ها بودند. شهرداری در اخطاریه‌های خود هیچ تقصیری را به گردن نگرفت و کُل کاسه و کوزه را بر سر مردم شکست.

تردیدی نیست که مردم در مواردی نسبت به فرهنگ شهرنشینی بی‌توجهی کرده‌اند. البته در مواردی تقصیری هم نداشته‌اند. شهرداری، مردم را به این دلیل مقصر دانسته است که به زعم این نهاد، خاک‌روبه‌ها و اشغال‌ها را داخل آبروها ریخته‌اند و این کار باعث انسداد آبروها شده است. این استدلال درست است؛ اما نمی‌تواند باعث تبرئه‌ی شهرداری شود. شهرداری مسوولیت دارد که در جاهایی که نیازی به زباله‌دانی است، زباله‌دانی جابه‌جا کند. هم‌چنان این نهاد مسوولیت دارد که زباله‌دانی‌ها را به موقع تخلیه و مردم را به استفاده از آن ترغیب و هدایت کند. متأسفانه این مسوولیت‌ها به درستی ادا نشده است. از این رو، شکستن کُل کاسه و کوزه بر سر مردم یک کار نادرست، سبک‌سرانه و نوعی گریز از مسوولیت است.

در مواردی، آبروها معیاری نیست. در ساخت آبروها، بدترین اتفاقات ممکن پیش‌بینی نشده است. بیش‌تر آبروها تنها برای شرایط عادی اعمار شده است. زمانی که باران به صورت سیل‌آسا و یا بدون وقفه برای مدت طولانی می‌بارد، آبروها سرریز می‌شود و آب باران وارد کوچه‌ها و جاده‌ها می‌شود. در بروز چنین حالتی، مردم مقصر نیستند؛ بلکه شهرداری مقصر است که نتوانسته است کارش را به صورت درست انجام دهد.

از همه مهم‌تر شهرداری مسوول پاک‌کاری جویچه‌ها، آبروها، کانال‌ها و در مجموع نظیف شهر است. ماموران شهرداری پیش از بارش برف و باران کجا بودند که آبروها و جویچه‌ها را از لای و لوش و کثافات تخلیه نکردند؟ این پرسشی است که شهرداری باید به آن پاسخ بدهد.

غضب پیاده‌روها و آبروها توسط زورمندان، مشکل دیگری است که هر سال در فصل‌های بارنده‌گی دردرساز می‌شود. ماموران شهرداری و پولیس که مسوول جلوگیری از غصب این ساحات اند به وظیفه خود عمل نکرده‌اند. مردم عام در این زمینه نه مقصر هستند و نه خط و نشان کشیدن برای آن‌ها، کار درستی است. مقصر این وضعیت، شهرداری و پولیس است که نتوانسته‌اند به وظایف‌شان عمل کنند.

متأسفانه، شهر کابل و نظم شهری و مشکلات آن تنها زمانی به یاد مسوولان می‌افتد که دیگر دیر شده است و حوادث رخ داده است. زمستان یک رویداد طبیعی است و هر سال می‌آید و می‌رود. آمد و رفت این فصل با تمام خوبی‌ها و بدی‌هایش، رویدادی غیرمترقبه، غافل‌گیرکننده و غیرقابل پیش‌بینی نیست. همین آقایانی که حالا به فکر مشکلات آبروها و کانالیزاسیون شهری افتاده‌اند و مردم را مقصر این مشکلات می‌دانند، تا یک ماه پیش کجا بودند؟ چرا پیش‌بینی نکرده بودند که با بارش سنگین برف و باران، کابل زیر آب خواهد رفت؟ چرا یک ماه پیش برای رفع این مشکلات دست به کار نشدند؟

واقعیت تلخ این است که فرهنگ پیش‌گیری از حوادث قابل کنترل تا هنوز در ادارات دولتی جا نیفتاده است. با وجودی که اداره‌ی هواشناسی کشور از بارش سنگین باران و جاری‌شدن سیل در بعضی از ولایات از جمله کابل هشدار داده بود، شهرداری کابل اما گوشه به این هشدار نرسیده بود. اگر این هشدار جدی گرفته می‌شد و شهرداری با روی‌کرد

پیش‌گیرانه وارد اقدام می‌شد، شاید جاده‌های کابل زیر آب نمی‌رفت. نظم ترافیکی در پی این آب‌گرفته‌گی هم مختل نمی‌شد و مردم نیز دهن به دشنام و انتقاد در برابر دولت نمی‌گشودند. اما به دلیل آن‌که ادارات دولتی، به‌ویژه شهرداری و چند اداره‌ی دیگر به اقدامات غیرموثر واکنشی عادت کرده‌اند، پیش از شروع باران هیچ تکانی به خود ندادند و کاری نکردند.

کابل، شهری است که استعداد جذب آب باران در آن بسیار کم است. شهرداری با درک این واقعیت باید به صورت پیوسته از آبروها و کانال‌های آب در این شهر نظارت کند. در شرایطی که هشدار بارش سنگین داده می‌شود، باید در حالت آماده‌باش کامل درآید و نسبت به حوادث به موقع واکنش نشان دهد. به جای انداختن بار تمام گناه‌ها بر دوش مردم، بهتر است آن‌ها را هدایت و راهنمایی کند. هم‌چنان تسهیلات و امکانات لازم را فراهم کند که مردم دیگر مجبور نشوند که خاک‌روبه‌ها و اشغال‌ها را در آبروها بیندازند؛ بلکه باید مستقیم به زباله‌دانی بفرستند. این کارها زمانی ممکن خواهد شد که مسوولان امور به صورت قاطع تصمیم بگیرند که کهنه کتاب واکنش فصلی به حوادث را بسته کنند و در تمام فصول سرگرم کار برای بهبود شهری باشند که هر سال زیر آب می‌رود و زنده‌گی عمومی در آن مختل می‌شود.

حمله بر نهادهای آموزشی؛ نوام چامسکی و صدها دانشگاهی دیگر خواستار تامین حق امنیت و آموزش در افغانستان شدند

۸صبح، کابل: صدها استاد دانشگاه‌های بین‌المللی با قربانیان حمله بر نهادهای آموزشی، از جمله دانشگاه کابل اعلام همبسته‌گی کردند. این استادان دانشگاه که شمارشان به ۳۲۳ نفر می‌رسد، زیر نام «دانش‌پژوهان بین‌المللی دارنده امضا» در پای بیانیه‌ای امضا کردند و خواستار تامین حق امنیت و آموزش در کشور شدند.

در میان اعضای این مجمع، نوام چامسکی زبان‌شناس و فلیسوف امریکایی، داریوش آشوری، نویسنده ایرانی و برخی دیگر از افغان‌ها نیز حضور دارند.

این دانشگاهیان با یادآوری از حمله بر آموزشگاه کوثر دانش و دانشگاه کابل، حملات اخیر بر دانش‌آموزان، دانشجویان و اعضای هیأت علمی در افغانستان را نکوهش و آن را «وحشیانه» عنوان کرده‌اند.

به گفته آنان، دانش‌آموزان، دانشجویان و استادان دانشگاه باید بدون هیچ گونه تهدید و ترس از آموزش‌های شان اطمینان حاصل کنند و در یک محیط محافظت شده و امن کاری، روند مطالعه و یادگیری را ادامه دهند.

این مجمع از دولت افغانستان، ایالات متحده امریکا، اتحادیه اروپا، کشورهای منطقه، سازمان‌های بین‌المللی، به ویژه سازمان ملل متحد و سازمان همکاری‌های جهانی خواسته است که از نفوذشان برای زیر پی‌گرد قرار دادن عاملان این رویدادها استفاده کنند.

افزون بر این، مجمع دانش‌پژوهان بین‌المللی از کشورها و سازمان‌ها خواسته است که اقدامات مشخص را برای محافظت از همه نهادهای

آموزشی کشور روی دست گیرند.

در ادامه گفته شده است که باید طرف‌های درگیر زیر فشار قرار داده شوند که از کنوانسیون ژنو پیروی کنند و به زنده‌گی غیرنظامیان در جریان جنگ احترام بگذارند.

این مجمع تصریح کرده است که باید همه منابع حمایت از افراط‌گرایی در کشور تشخیص شده و از توقف آن اطمینان داده شود.

پژوهش‌گران بین‌المللی هم‌چنان خواستار کار سازمان‌های غیردولتی و جامعه مدنی برای حفظ امنیت نهادهای آموزشی شده و تأکید کرده‌اند که حق آموزش و امنیت دانش‌آموزان، دانشجویان و استادان دانشگاه به عنوان «اقدام فوری» در مذاکرات صلح دوحه مطرح شود.

گفتنی است که حملات بر دانشگاه کابل و آموزشگاه آموزشی کوثر دانش، با موجی از انتقادها روبه‌رو شده است.

در حمله تهاجمی بر دانشگاه کابل، ۲۲ تن کشته و ۲۷ تن دیگر زخمی شدند. بیش‌تر قربانیان را دانشجویان تشکیل می‌داد.

در نتیجه حمله انتحاری در مرکز آموزشی کوثر دانش، ۲۷ تن کشته و بیش از ۵۰ تن زخمی شدند.

گروه طالبان پیش از این دست داشتن در این رویدادها را رد کرده بودند.

حکومت اما تصریح کرده ست که این حملات از سوی گروه طالبان و شبکه حقانی سازمان‌دهی و انجام شده است.

امنیت ملی روز گذشته اعلام کرد که طراح این دو حمله را بازداشت کرده است.

صالح:

«کابل ننداری» را از حالت کنونی بیرون می‌کنیم

۸صبح، کابل: امرالله صالح، معاون اول ریاست جمهوری این بار اعلام کرده است که کابل ننداری را از حالت کنونی‌اش بیرون می‌کند.

صالح روز یک‌شنبه، بیست‌وپنجم عقرب در ذیل فیصله‌های جلسات «۶:۳۰» در یادداشتی در فیس‌بوکش نوشته است، کابل ننداری سال‌ها است که «بی‌کاره و باطل» مانده است.

او از مردم نظرخواهی کرده است که درباره سرنوشت کابل ننداری دیدگاه‌های‌شان را مطرح کنند.

معاون اول ریاست جمهوری تأکید کرده است که براساس نظریات مردم کابل ننداری را از حالت کنونی‌اش بیرون می‌کند.

کابل ننداری در سال ۱۳۴۳ در زمان ظاهرشاه در پنج طبقه ساخته شد. این سالن نمایش تیاتر در آن زمان «دومین سالن تیاتر» در سطح آسیا

کابل ادعای ارتش پاکستان درباره استفاده از خاک افغانستان را علیه این کشور رد کرد

۸صبح، کابل: وزارت امور خارجه ادعای ارتش پاکستان مبنی بر استفاده از خاک افغانستان علیه این کشور را به شدت رد کرد و بی‌اساس خواند.

دولت افغانستان برای بررسی برخی از ادعاهای پاکستان، خواستار تشکیل هیأتی با صلاحیت بین‌المللی از سوی شورای امنیت براساس قطع‌نامه‌های اجلاس عمومی و شورای امنیت سازمان ملل متحد در پیوند به مبارزه با تروریسم شده است.

سخنگوی ارتش پاکستان روز شنبه، بیست‌وپنجم عقرب در یک نشست خبری که شاه‌محمود قریشی، وزیر امور خارجه پاکستان نیز حضور داشت، ادعا کرده است که گویا برخی از دیپلماتان هندی مقیم کابل برخی حملات در پاکستان را طراحی می‌کنند.

در این نشست خبری که روز گذشته برگزار شد، هند به تشویق و حمایت تروریسم از سوی پاکستان متهم شد.

در اعلامیه وزارت خارجه که روز یک‌شنبه، بیست‌وپنجم عقرب نشر شد، آمده است که دولت افغانستان به صراحت اعلام می‌کند که به عنوان قربانی اصلی تروریسم، به سیاست مبارزه علیه همه انواع این پدیده بدون تفکیک، متعهد است.

وزارت خارجه تأکید کرده است که افغانستان هرگز اجازه نمی‌دهد که از خاکش برای «فعالیت‌های تخریبی علیه کشورهای دیگر» استفاده شود.

در اعلامیه وزارت خارجه، مهم‌ترین اولویت سیاست خارجی دولت همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی بر مبنای منافع مشترک به ویژه در امر مبارزه با تروریسم تعریف شده است.

وزارت خارجه افزوده است که افغانستان تلاش می‌کند تا بتواند از این طریق، در تأمین امنیت و رفاه اقتصادی منطقه نقش موثر بازی کند.

در اعلامیه وزارت امور خارجه هم‌چنان گفته شده است که پس از بررسی دقیق ویدیوی نشست خبری بابر افتخار، سخنگوی ارتش پاکستان، ادعای او را مبنی بر دست‌داشتن ملک (فریدون خان) مهندس از سران قومی ننگرهار در حملات تروریستی به دانشگاه زراعت پیشاور را نیز رد می‌کند.

کابل تأکید کرده است که به عنوان بزرگ‌ترین قربانی تروریسم، بر هم‌آهنگ‌سازی تلاش‌های جهانی برای مبارزه مشترک بر تروریسم، منابع تمویل، تجهیز و پناه‌گاه‌های گروه‌های تروریستی ادامه خواهد داد.

وزارت خارجه هم‌چنان گفته است که در این راستا از تعهد و همکاری‌های همه کشورهای جهان و منطقه به‌شمول پاکستان در چارچوب همکاری‌های دوجانبه و چندجانبه استقبال و حمایت می‌کند.

دولت افغانستان برای روشن‌شدن حقایق، خواستار تشکیل هیأتی با صلاحیت بین‌المللی از سوی شورای امنیت براساس قطع‌نامه‌های اجلاس عمومی و شورای امنیت ملی متحد در پیوند به مبارزه با تروریسم شده است.

وزارت خارجه گفته است که این هیأت حملات و عاملان تروریسم را در خاک افغانستان و ادعای دولت پاکستان را مورد بررسی جدی و مسوولانه قرار دهد.

ادعای ارتش پاکستان در حالی مطرح شده است که قرار است عمران خان، نخست‌وزیر پاکستان از افغانستان بازدید کند.

وزارت خارجه با اشاره به این موضوع گفته است، در حالی که برای سفر عمران خان آماده می‌گیرد، انتظار می‌رفت پاکستان مسایل مورد «علاقه و قابل بحث» را از طریق راهکارهای موجود مطرح کند.

آفات طبیعی هفت میلیون نفر را تهدید می کند

مهدی‌الاحمد حسینی

وزارت دولت در امور رسیده‌گی به حوادث می‌گوید که ۲۵ ولایت در فصل زمستان پیش رو با تهدیدات ناشی از حوادث طبیعی مرتبط به بارش برف و باران روبه‌رو است. بر اساس معلومات این وزارت، رژیم برف‌باری به دلیل تغییرات اقلیمی، دچار دگرگونی شده و یک ماه پیش، نسبت به سال‌های گذشته، آغاز شده است. این امر سبب نگرانی از بروز حوادث طبیعی، بسته‌شدن راه‌ها، سرازیر شدن سیلاب، وقوع زلزله و لغزش کوه و برف‌کوچ شده است. مسوولان در وزارت دولت در امور رسیده‌گی به حوادث اما از آماده‌گی‌ها برای پیش‌گیری از خطرات احتمالی حوادث طبیعی خبر می‌کند. مسوولان این وزارت می‌افزایند که در زمستان پیش رو بیش از هفت میلیون نفر زیر تهدید خطرات حوادث طبیعی قرار دارند. به گفته مسوولان این وزارت، برای رسیده‌گی به مشکلات این طیف از شهروندان، بیش از دو میلیارد افغانی بودجه در نظر گرفته شده است. هم‌زمان با این وزارت فواید عامه نیز از آماده‌گی‌اش برای پیش‌گیری از بسته‌شدن راه‌های مواصلاتی خبر می‌دهد. مسوولان در این وزارت می‌گویند که در صورت بسته شدن راه‌های مواصلاتی، آماده‌اند که بیش از هشت هزار کیلومتر سرک را پاک‌سازی کنند.

گفت که حدود هفت میلیون نفر نیز در سراسر کشور زیر تهدید حوادث طبیعی چون سیلاب، لغزش زمین، برف‌کوچ و زلزله قرار دارند. وی این طیف از شهروندان را به سه کتگوری اول، دوم و سوم تقسیم‌بندی کرد. سخنگوی وزارت دولت در امور رسیده‌گی به حوادث طبیعی گفت که در کتگوری اول یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر، در کتگوری دوم سه میلیون و در کتگوری سوم بیش از سه میلیون و ۳۰۰ هزار نفر را شامل می‌شود.

سخنگوی وزارت دولت در امور رسیده‌گی به حوادث بیان کرد که با توجه به آسیب‌پذیر بودن این ولایت‌ها، این وزارت برنامه‌هایی را برای جلوگیری از حوادث احتمالی روی دست گرفته است. به گفته‌ی او این وزارت برای پیش‌گیری از آسیب‌های احتمالی حوادث طبیعی، برنامه‌هایی را با وزارت‌های احیا و انکشاف دهات و فواید عامه تدوین کرده است که بر اساس آن، این وزارت‌ها در قسمت پاک کردن راه‌های مواصلاتی با این وزارت همکاری می‌کنند. با این حال وی تصریح کرد که برای پیش‌گیری و رسیده‌گی به مشکلات شهروندان، حدود دو میلیارد و ۲۰۰ هزار افغانی را در نظر گرفته است. او گفت: «وجودی که برای این ولایات در نظر گرفته شده است، انتقال پیدا می‌کند، قبلاً هم پول نقد را بر اساس مدیریت حوادث ۱۳۹۹ به ولایات ارسال کردیم، هنوز هم باقی است و استفاده می‌شود.»

از جانب دیگر احمدتیمیم عظیمی خاطر نشان کرد که برای جلوگیری از بروز حوادث طبیعی، بعضی کارهایی نیز صورت گرفته است. او گفت که در قسمت حوزه‌ی دریایی آمو، تحکیم کاری شده و این میزان آسیب‌پذیری را کاهش داده است. او اما در قسمت پاک‌کاری راه‌های مواصلاتی گفت که وزارت فواید عامه راه‌های مواصلاتی ولایات به ولایات، ولسوالی به ولایات و وزارت احیا و

پاک‌سازی شود تا زمینه‌ی اشتغال برای باشندگان محل نیز فراهم شود. وی اما در قسمت پاک‌سازی شاهراه‌ها گفت که با شرکت‌های خصوصی قرار داد می‌شود، زیرا برای پاک‌سازی راه‌های مواصلاتی ولایات به ولایات به نیروی بشری و امکانات بیش‌تر نیاز است.

در همین حال سخنگوی وزارت فواید عامه درباره سالنگ‌ها گفت که برای پاک‌سازی این سرک، یک ریاست جداگانه وجود دارد. او گفت پرسونلی که در سالنگ‌ها موظف شده‌اند، در دو شیفت کار می‌کنند. به گفته او در عین زمانی که این ریاست در قسمت پاک‌سازی آن کار می‌کند، درباره آب‌وهوا به شهروندان نیز اطلاع‌رسانی می‌کند. با این حال وی بیان کرد، که در سالنگ‌ها خانه‌های ایمنی نیز ایجاد شده و در صورتی که راه بسته می‌شود، این خانه‌ها در اختیار شهروندان و عابرین قرار می‌گیرند. پیش از این وزارت دولت در امور رسیده‌گی به حوادث گفته بود که در سالنگ شمالی و جنوبی دو کلنیک سیار نیز ایجاد شده است تا به مسافرانی که در راه دچار مشکلات صحتی می‌شوند، رسیده‌گی کنند. در ضمن این وزارت افزوده بود که ۱۴ اتاق در سالنگ‌ها ایجاد شده که می‌تواند یک‌هزار و ۵۰۰ نفر را جابه‌جا کند.

سالنگ یکی از شاهراه‌های مهم و استراتژیک کشور است. این شاهراه ولایت‌های شرق، جنوب و جنوب‌غرب کشور را با ولایت‌های شمالی وصل می‌کند. این شاهراه از جمله پر ترددترین راه‌های مواصلاتی در سطح کشور است. با این همه، سخنگوی وزارت فواید عامه از شهروندان خواست که در هنگام سفر از یک ولایت به ولایت دیگر در فصل زمستان، نکات ایمنی را رعایت کنند و وسایل و تجهیزات زمستانی با خودشان داشته باشند.

در عین حال گفتنی است که اکثر بی‌جاشده‌گان و عودت‌کننده‌گان نیز در فصل زمستان با خطر جدی سرما روبه‌رو است. وزارت مهاجرین و عودت‌کننده‌گان می‌گوید که در سال جاری حدود ۳۰۰ هزار خانواده در کشور بی‌جا شده که این خانواده‌ها به دلیل جنگ و خشونت از مناطق اصلی‌شان بی‌جا شده‌اند و یا هم از خارج برگشته‌اند. این وزارت نیز می‌گوید که برای کمک به این خانواده‌ها آماده‌گی دارد. هر چند این وزارت تا کنون مشخص نکرده است که چقدر بودجه برای این خانواده‌ها نیاز است، اما تأکید می‌کند که در زمستان به این خانواده‌های نیازمند، بسته‌های مواد غذایی و پول نقد کمک می‌کند.

افغانستان با توجه به اقلیم ویژه‌ای که دارد، در سه فصل زمستان، خزان و بهار با خطرات ناشی از برف‌کوچ، سیلاب و لغزش زمین روبه‌رو است. در جریان امسال، چندین ولایت شاهد ریزش باران و جاری شدن سیلاب بود. این سیلاب‌ها خسارات هنگفت مالی و جانی نیز به دنبال داشت.

انکشاف دهات، راه‌های مواصلاتی ولسوالی و دهات را پاک‌سازی می‌کند. با این همه سخنگوی وزارت دولت در امور رسیده‌گی به حوادث بیان کرد که بر اساس ارزیابی‌هایی که انجام شده، میزان بارنده‌گی در فصل پیش رو در مقایسه با سال گذشته پایین است و در عین حال پیش‌گویی‌های این وزارت نشان می‌دهد که میزان حرارت در فصل پیش رو بالا است.

اشرف حق‌شناس، معاون سخنگوی وزارت فواید عامه نیز بیان کرد که بر اساس آسیب‌شناسی‌ای که این وزارت انجام داده است، ۳۱۷ نقطه را از جمله نقاط آسیب‌پذیر در ۱۶ ولایت شناسایی کرده است. طبق معلومات این وزارت، راه‌های مواصلاتی در ولایت‌های غزنی، بامیان، غور، دایکندی، بدخشان، میدان‌وردک، نورستان، پکتیکا، بلخ، پروان، بغلان، پنجشیر، تخار، زابل، فاریاب و سمنگان زیر تهدید بلند قرار دارند و در صورت ریزش سنگین برف، احتمال بسته شدن آن وجود دارد. با این حال معاون سخنگوی وزارت فواید عامه اظهار داشت که این وزارت آماده است تا بیش از هشت هزار کیلومتر سرک را در زمستان پیش رو پاک‌سازی کند. او گفت که برای پاک‌سازی راه‌های مواصلاتی بیش از ۶۰ میلیون افغانی بودجه در نظر گرفته شده است. وی افزود که این وزارت برای پاک‌سازی سرک‌ها، راه‌های مواصلاتی را به سه کتگوری دسته‌بندی کرده است. بر اساس این کتگوری، راه‌های مواصلاتی از ولایات به ولایات، ولسوالی به ولایات و ولسوالی به روستاها پاک‌سازی می‌شود. او افزود که این راه‌ها توسط پرسونل ریاست حفظ و مراقبت سرک‌ها و یا پرسونل ولایتی، شورای محل و شرکت‌های خصوصی پاک‌سازی می‌شود. حق‌شناس تصریح کرد که در قسمت پاک‌سازی راه‌های ولسوالی‌ها با روستاها با شوراهای محل قرارداد شده که به این ترتیب، راه‌هایی که به دلیل ریزش برف و باران بسته می‌شود، توسط افراد محل

۱۳۴ غیرنظامی در کم‌تر از یک ماه اخیر قربانی شده‌اند

الهام ظهیر

طارق آرین، سخنگوی وزارت امور داخله روز یکشنبه، بیست‌وپنجم در نشست خبری گفت که در جریان ۲۵ روز گذشته، ۱۳۴ غیرنظامی در نتیجه حملات گروه طالبان کشته و ۲۸۹ تن دیگر زخمی شده‌اند. به گفته وی، گروه طالبان در این جریان بیش از ۲۲۵ حمله، از جمله ۱۵ حمله انتحاری را اجرا کرده است. این وزارت تصریح کرد که بیش‌تر قربانیان مابین‌های کنار جاده‌ای را غیرنظامیان تشکیل می‌دهند. بدین ترتیب، خشونت‌های گروه طالبان در جریان روزهای اخیر هم‌چنان ادامه یافته است.

وزارت، ۶۵ جسد جنگ‌جویان طالبان به آن‌سوی خط فرضی دیورند انتقال یافته که ۳۵ جسد کشته‌گان درگیری‌های قندهار را نیز شامل می‌شود. بدین ترتیب، وزارت امور داخله می‌گوید که ۵۴ جسد کشته‌گان طالبان از میدان جنگ به هلمند، ۳۵ جسد به ولایت فراه، ۱۳ جسد به ولایت زابل و ۱۳ جسد دیگر به ولایت ارزگان انتقال یافته است. به گفته آقای آرین، بیش از ۳۵۰ جنگ‌جوی طالب در این دو درگیری شرکت کرده بودند. از این میان، بیش از ۲۰۰ جنگ‌جوی پاکستان تنها در درگیری‌های هلمند حضور یافته‌اند. وی افزود که از میان جنگ‌جویان پاکستانی، ۱۵۲ تن‌شان در جریان درگیری‌ها با نیروهای امنیتی کشته شده‌اند. سخنگوی وزارت امور داخله گفت که هدف طالبان در این درگیری‌ها، پیش‌روی در هلمند و قندهار بوده است، اما این گروه پس از درگیری‌ها عقب‌نشینی کرده است. وی تصریح کرد که حتا بخشی از اجساد جنگ‌جویان طالبان در میدان‌های نبرد باقی مانده است.

گروه طالبان اما ادعای وزارت امور داخله را رد می‌کند. قاری محمدیوسف احمدی، سخنگوی این گروه افزود که در جریان درگیری‌های هلمند و قندهار به نیروهای امنیتی تلفات سنگینی وارد شده و برخی از پاسگاه‌ها نیز از سوی جنگ‌جویان این گروه تصرف شده است. به گفته وی، درصد تلفات جنگ‌جویان

کرد. به گفته مسوولان در این وزارت، بیش از یک‌هزار جنگ‌جوی طالبان در درگیری‌های این دو ولایت شرکت کرده بودند و در این میان، جنگ‌جویان پاکستانی نیز حضور داشته‌اند. درگیری‌های هلمند در بیست‌ویکم میزان شکل گرفت و روزها ادامه یافت. بر اساس معلومات وزارت امور داخله، ۲۰ فرمانده گروه طالبان در درگیری‌های هلمند کشته شده‌اند. در میان این فرماندهان، رحمت‌الله، فرمانده ۱۰۰ نفر و مسوول قطعه سرخ طالبان در ولسوالی خانشین، حبیب‌الله، فرمانده ۴۰ نفر طالبان در نادعلی، قاری‌محمد مشهور به صادق، فرمانده ۵۰ نفری قطعه سرخ طالبان در ولسوالی باگران و ملا روزی، فرمانده گروه ۳۰ نفری طالبان در ولسوالی نادعلی در میان کشته‌گان طالبان حضور دارند.

این وزارت هم‌چنان می‌گوید که حدود ۱۰ فرمانده گروه طالبان از ولایت‌های ارزگان، قندهار و غزنی به کمک جنگ‌جویان این گروه در هلمند شتافته بودند که در جریان حملات نیروهای امنیتی کشته شده‌اند. سخنگوی وزارت امور داخله گفت که ۴۰ فرمانده دیگر گروه طالبان در نتیجه درگیری‌ها در قندهار کشته شده‌اند. این درگیری‌ها با محوریت ولسوالی ارغنداب شکل گرفته بود. به گفته طارق آرین، برخی از فرماندهان برجسته گروه طالبان نیز در میان کشته‌گان شامل‌اند. بر اساس معلومات این

وزارت امور داخله پس از درگیری‌های شدید در هلمند و قندهار، شمار تلفات غیرنظامی در کم‌تر از یک ماه گذشته را اعلام کرد. بر اساس آمارهای این وزارت، بیش از ۱۰۰ غیرنظامی در جریان حملات گروه طالبان کشته و حدود ۳۰۰ غیرنظامی دیگر زخمی شده‌اند. بدین ترتیب، آمارها نشان می‌دهد که درگیری‌ها میان نیروهای امنیتی و گروه طالبان در نقاط مختلف کشور هم‌چنان ادامه یافته است. وزارت امور داخله هم‌چنان می‌گوید که دست‌کم ۷۰ فرمانده گروه طالبان در درگیری‌های هلمند و قندهار کشته شده‌اند. به گفته مسوولان، جنگ‌جویان پاکستانی نیز در درگیری‌های اخیر این دو ولایت نقش اساسی داشته‌اند و شواهدی نشان می‌دهد که اجساد جنگ‌جویان به آن‌سوی خط فرضی دیورند انتقال یافته است. گروه طالبان اما ادعای وزارت امور داخله را رد می‌کند و آن را تلاش برای روحیه دادن به نیروهای امنیتی می‌داند. پیش از این، مقامات بلندرتبه حکومتی از ادامه خشونت‌ها ابراز نگرانی کردند و گفتند که حتا رهایی زندانیان طالبان نیز به کاهش خشونت‌ها نینجامیده است.

آمارها از میدان جنگ نشان می‌دهد که میزان خشونت‌ها در سطح کشور هم‌چنان بلند نگه داشته شده است. طارق آرین، سخنگوی وزارت امور داخله روز یکشنبه، بیست‌وپنجم در نشست خبری گفت که در جریان ۲۵ روز گذشته، ۱۳۴ غیرنظامی در نتیجه حملات گروه طالبان کشته و ۲۸۹ تن دیگر زخمی شده‌اند. به گفته وی، گروه طالبان در این جریان بیش از ۲۲۵ حمله، از جمله ۱۵ حمله انتحاری را اجرا کرده است. این وزارت تصریح کرد که بیش‌تر قربانیان مابین‌های کنار جاده‌ای را غیرنظامیان تشکیل می‌دهند. بدین ترتیب، خشونت‌های گروه طالبان در جریان روزهای اخیر هم‌چنان ادامه یافته است. وزارت امور داخله هم‌چنان جزئیات درباره تلفات طالبان در درگیری‌های هلمند و قندهار را همه‌گانی

سفر عمران خان به کابل؛ پاکستان به دنبال چیست؟

حبیب حمیدزاده

کدورت و دشمنی میان افغانستان و پاکستان تاریخ دیرینه دارد. این دشمنی و کینه‌ی افغانستان با پاکستان همزمان با شکل‌گیری جمهوری اسلامی پاکستان (۱۹۴۷) آغاز شد و تا

هنوز ادامه دارد. این دشمنی و کدورت همچنان بر هر دو کشور زخم وارد می‌کند و شهروندان هر دو کشور را گاه و ناگاه سوگوار می‌سازد. افغانستان با شکل‌گیری پاکستان به عنوان واحد سیاسی جدید از اول مخالف بود. برای همین در خزان ۱۹۴۷ در سازمان ملل متحد، به پذیرش پاکستان مستقل از هند رأی رد داده بود. همین چند وقت پیش، امرالله صالح، معاون نخست ریاست جمهوری گفت: «پشاور پایتخت زمستانی شاهان افغانستان بوده و است.» در تمام دوران حیات پاکستان، هر دو کشور هر وقت توانسته به دشمنان یک‌دیگر پناه داده و از دشمنان یک‌دیگر حمایت کرده است. جمهوری اسلامی پاکستان با پناه‌دادن به مجاهدین سابق ضد شوروی، نابودی ارتش مجهز حزب دموکراتیک خلق افغانستان و بالاخره تربیت و حمایت از طالبان و سقوط دوباره‌ی حکومت کابل، بزرگ‌ترین و خطرناک‌ترین انتقام‌ها را از افغانستان گرفت. این کشور در ۱۹ سال پسین دست از حمایت طالبان نکشید و در ناکام کردن پروسه‌ی حکومت‌سازی و حکومت‌داری در افغانستان از هیچ‌گونه تلاشی دریغ نکرده است. ریشه و دلیل اصلی تنش دیرینه‌ی افغانستان با پاکستان که هر روز از مردم افغانستان جان می‌ستاند، چیست؟

تا سقوط حزب دموکراتیک خلق افغانستان، تمام طرف‌های سیاسی در داخل افغانستان یا از پشتونستان مستقل یا از الحاق پشتون‌های پاکستان به افغانستان حمایت می‌کردند. پشتونستان‌طلبی یا پشتونستان‌خواهی هدف حکومت‌های داوود خان، حزب دموکراتیک خلق و بخش از مردم افغانستان بود. این ادعا را اعضای حزب دموکراتیک خلق قبل از به قدرت رسیدن‌شان و در هنگامی که به قدرت رسیدند، همین‌طور بخشی از سلطنت‌طلبان، سردار محمد داوود خان، مبارزان و روشن‌فکرانی چون میر غلام‌محمد غبار و صدیق فرهنگ نیز تبلیغ می‌کردند. در موضوع الحاق پشتونستان به افغانستان، حکومت و بعضی از روشن‌فکران و مبارزان، همدست و هم‌آواز بودند، حتی چپ‌گرایان انترناسیونالیست. تا جایی که در دهه‌ی چهل و پنجاه و شصت خورشیدی تمام رهبران و اعضای حزب دموکراتیک خلق و پرچم در «روز پشتونستان» همراه با رهبران تبعیدی ماورای دیورند، تظاهرات به راه می‌انداختند.

در دوران محمد ظاهر شاه، شخص سردار محمد داوود خان و اعضای رهبری حزب دموکراتیک خلق، به تبعیدی‌های آن سوی خط دیورند که اغلب پشتون و تجزیه‌طلب و یا حداقل ضد حکومت پاکستان بودند، پناه می‌دادند. تمامی ضرورت‌های تجزیه‌طلبان پاکستانی که در کابل پناه داده شده بودند، از سوی حکومت‌های کابل فراهم می‌شد. احزاب سیاسی آشکار و مخفی آن دوران، در خط و مش و اساس‌نامه‌های حزبی و سازمانی‌شان در قسمت سیاست خارجی از پشتونستان مستقل از پاکستان و یا ملحق‌شده به افغانستان سخن می‌گفتند. در واقع این رویکرد نوعی الزامیت سیاسی نیروهای سیاسی آن دوران بود. حکومت‌های کابل و بخش عظیم اعضای حزب دموکراتیک خلق، به خان عبدالغفار خان، رهبر پشتون‌های پاکستان حرمت خاص قایل بودند. مصارف تداوی و دیگر مایحتاج روزانه‌ی او بر عهده‌ی حکومت‌ها و اعضای حزب دموکراتیک خلق بود. وزارت اقوام و قبایل افغانستان هزاران جوان پشتون و بلوچ پاکستانی را برای تحصیل به اتحاد جماهیر شوروی می‌فرستاد و از امکانات تحصیلی که سهم فرزندان افغانستان بود، به آن‌ها بخشیده می‌شد. این برای آن بود که آنان را علیه پاکستان و برای جدایی‌طلبی از پاکستان آماده کنند و یا حداقل برای آنان ایده‌ی ساختن

افزون بر مداخلات افغانستان در امور پاکستان که در فوق تذکر داده شد، افغانستان از همان سال‌های نخست شکل‌گیری پاکستان با هستی و موجودیت این کشور در نقشه‌ی جهان مخالفت کرده است. افغانستان همچنان بر بخشی از جغرافیای این کشور دعوا دارد و آن‌را زمین و قلمرو خودش می‌داند. دعوای ارضی، کار حکومت کنونی کابل نیست. تمام حکومت‌های کابل یا مرز دیورند را به رسمیت نشناخته و یا در موردش به سود خودشان سکوت کرده‌اند. در مذاکرات حزب دموکراتیک خلق افغانستان با پاکستان (مذاکرات ژنو) یکی از موارد جنجالی، موضوع خط دیورند بود. حکومت افغانستان در مذاکرات ژنو با پاکستان مرز دیورند را به رسمیت نشناخت و برای همین در متن توافق‌نامه طرفین جمله‌ی «سرحداث موجود شناخته‌شده‌ی بین‌المللی» آورده شده است. در موافقت‌نامه «سرحداث یک‌دیگر» را ذکر کردند و آن‌هم به این لحاظ که هر دو طرف تعبیر متفاوت از سرحداث خودت داشتند.

اما واقعیت این است که خط دیورند با اجبار تعیین و مشخص نشده است؛ چون این خط بین چندین حکومت افغانستان و هند بریتانوی مورد بحث و توافق قرار گرفته است. در همه‌ی دوره‌هایی که بحث این خط پیش آمده، طرفین صحبت مسالمت‌آمیز کرده و دوستانه فیصله کرده‌اند. این خط چندین نوبت از طرف افغانستان به رسمیت شناخته شده است. بعد از شکل‌گیری پاکستان، شاه‌محمود، صدراعظم وقت افغانستان، این قلمرو را برای مردم پاکستان از طریق تلگراف تبریک گفته بود که پیام تبریکی صدراعظم افغانستان در روزنامه‌ی انیس در همان زمان منتشر شد. در دوران صدارت سردار داوود خان، یک‌بار برای این خط عده‌ای در کابل تظاهرات کرده بودند؛ به قونسل‌گری پاکستان حمله کرده و پرچم پاکستان را آتش زده بودند. در برابر این عمل مردم افغانستان، پشتون‌های پشاور به نمایندگی افغانستان در پشاور حمله کردند و بیرق افغانستان را به آتش کشیدند. افزون بر این، پاکستان راه انتقال مواد بر افغانستان را بسته بود. سردار داوود خان برای این کار در همان زمان تلویحاً توبه کرد تا پاکستانی‌ها راه ترانزیت را به روی افغانستان باز کردند. همین‌طور فرزند ارشد خان عبدالغفار خان، بعد از دیدار از کابل گفته بود که پشتون پاکستان، پاکستان و پشاور را انتخاب می‌کند. چون پشاور و پاکستان دارای مکتب بیش‌تر و آموزش و امکانات بیش‌تر است. آن سوی خط دیورند، به مرداب و منجلاب می‌ماند. هر حکومت و فردی (از افغانستان) خواسته است به این مرداب و منجلاب نزدیک شود در آن غرق شده است. در حال حاضر کار منطقی و سیاسی پذیرفتن واقعیت و تقدیر تاریخی است. قرار است که در روزهای آینده عمران خان،

پشتونستان بزرگ که با جداکردن پشتونستان از پاکستان میسر است را بیاموزاند. پناه‌دادن به مخالفان سیاسی و تجزیه‌طلبان پاکستانی مختص روشن‌فکران و بخشی از مردم افغانستان نبود. این ایده و سیاست حکومت‌های کابل بود. ببرک کارمل، سومین رئیس جمهور حزب دموکراتیک خلق شاخه‌ی پرچم از زمان دانش‌جویی‌اش از مبارزات پشتون‌های ماورای دیورند در برابر حکومت پاکستان دفاع و حمایت می‌کرد. این سیاست به حدی مقدس و میرم پنداشته می‌شد که ببرک کارمل در زمان زمامداری‌اش دخترش را به عقد یکی از جوانان پشتون انقلابی جدایی‌طلب و مخالف حکومت پاکستان به نام صفر در آورده بود. این یعنی نهایت همدلی و هم‌نظری با مخالفان حکومت وقت پاکستان. در این مسیر فقط ببرک کارمل نبود؛ سلیمان لایق که در دوران حکومت داکتر نجیب‌الله به وزارت اقوام و قبایل رسید، دخترش را به عقد جمعه‌خان صوفی، یکی از جوانان پشتون انقلابی و جدایی‌طلب آن طرف دیورند که سال‌ها به دلیل مخالفتش با حکومت پاکستان در تبعید به سر می‌برد، در آورد.

خانواده‌ی بوتو مدت‌ها در افغانستان بودند و هم‌گام با دولت‌های افغانستان علیه حکومت پاکستان فعالیت می‌کردند. مرتضی بوتو و شهنواز بوتو، فرزندان ذوالفقار علی بوتو در کابل پناه داده شده بودند و با دختران افغانستانی ازدواج کردند. آنان نیز در تمام دوره‌ی اقامت‌شان در کابل، همراه با دولت افغانستان علیه حکومت ضیا الحق فعالیت و مبارزه می‌کردند. بی‌نظیر بوتو در زمان حاکمیت حزب دموکراتیک خلق سفرهای مخفی به کابل داشت. براساس روایت عبدالوکیل، وزیر خارجه‌ی داکتر نجیب‌الله، بی‌نظیر بوتو به خاطر همکاری‌اش با حکومت وقت کابل و فعالیت علیه حکومت وقت پاکستان، تحفه‌های قیمتی از جانب دولت کابل دریافت می‌کرد.

مداخله‌ی افغانستان در امور پاکستان از طریق حزب نشنل عوامی و بلوچ‌ها و خانواده‌ی بوتو، با خروج نیروهای شوروی پایان یافت؛ اما سربازگیری حکومت افغانستان از نیروهای فعال در داخل پاکستان به اندازه‌ای بود که حتا بعد از خروج نیروهای شوروی از افغانستان، داکتر نجیب با عبدالولی، رهبر حزب نشنل عوامی پاکستان توافق کرده بود که همزمان با تکمیل خروج قوای شوروی از افغانستان، ده‌ها هزار از مردمان آن طرف خط دیورند را وارد افغانستان کند تا علیه مداخلات پاکستان بجنگند. براساس روایت عبدالوکیل، وزیر خارجه‌ی داکتر نجیب‌الله، عبدالولی برای این کار مبلغ سه میلیون دالر از داکتر نجیب‌الله تقاضا کرده بود. در ۱۷ جوزای ۱۳۶۷ مقداری از این پول را داکتر نجیب‌الله در لندن به وی سپرده بود.

صدراعظم پاکستان به افغانستان سفر کند. قبل از سفر عمران خان به افغانستان، پاکستان از چند مقام بلندپایه‌ی افغانستان به پاکستان دعوت کرده بود که هدف و بحث محوری تمام رفت و آمدها صلح افغانستان با طالبان بوده است. در واقع این صلح، صلح افغانستان با نیروهای مورد حمایت پاکستان است؛ صلح با نیروهای مورد حمایت کشوری که در تمام طول حیات‌شان با افغانستان در جنگ و دشمنی بوده‌اند. پرسش این است که چطور ممکن است که نظر کشوری که افغانستان مرزهایش را هنوز به رسمیت نمی‌شناسد و با رقیبان و دشمنان منطقه‌ای او دوست است، یک شبه تغییر کند؟ واقعیت این است که این گذشته‌ی پر از کشمکش و دشمنی، نزدیک‌شدن پاکستان و افغانستان را بسیار دشوار ساخته است. مذاکرات صلح ایالات متحده آمریکا و طالبان نشان داد که پاکستان از موضع چهل سال پسین خود در قبال افغانستان که همانا دشمنی با افغانستان، بی‌حکومتی در کابل و یا حداقل موجودیت یک حکومت ضعیف است، حمایت می‌کند. زیرا در تمام دوران مذاکرات صلح ایالات متحده آمریکا با طالبان، پاکستان و ایالات متحده آمریکا مذاکرات را بدون در جریان گذاشتن حکومت افغانستان و بدون در نظر گرفتن ملاحظات حکومت و مردم افغانستان انجام دادند. نتیجه و خروجی آن مذاکرات هم برای همه روشن شده است. نتیجه‌ی آن مذاکرات چیز دیگری نیست جز مشروعیت‌بخشیدن به طالبان، تضعیف حکومت افغانستان و به کرسی‌نشاندن خواست‌های پاکستان. هربرت مک مستر، مشاور امنیت ملی پیشین ایالات متحده آمریکا در گفت‌وگو با برنامه‌ی هاردتاک گفت: «افغانستان بزرگ‌ترین ناکامی سیاست خارجی اداره‌ی ترمپ است. ما (امریکا) خروج را اولویت دادیم و با طالبان علیه دولت منتخب افغانستان، همدست شدیم.» شاید دلیل همین باشد که امرالله صالح، معاون اول ریاست جمهوری افغانستان گفته است که هنوز توافق‌نامه‌ی ایالات متحده آمریکا با طالبان را به رسمت نشناخته‌ایم. این یعنی، پیروزی نیروهای مورد حمایت پاکستان و پیروزی طالبان، پیروزی پاکستان در مقابل افغانستان نیز است. پاکستان به خاطر پناه‌دادن به رهبران القاعده و طالبان زیر فشار افکار جهانی قرار دارد. ظاهراً پاکستان با سفرهای مقاماتش به افغانستان و دوحه می‌خواهد نشان بدهد که این کشور از موجودیت تروریسم صدمه دیده است و برای همین می‌کوشد صلح افغانستان با طالبان به نتیجه برسد. ولی هدف اساسی پاکستان از تلاش برای به نتیجه‌رساندن گفت‌وگوهای صلح افغانستان با طالبان، قوت‌بخشیدن طالبان، به صحنه‌آوردن آنان و بالاخره شکل‌گیری حکومتی در افغانستان است که بیش‌تر از همه به پاکستان نزدیک و مطیع باشد. به رسمیت‌نشناختن خط دیورند از سوی افغانستان و نزدیکی افغانستان به هند، برای پاکستان مسأله است. پاکستان نمی‌تواند این همه را فراموش کند و به رابطه‌ی دوستانه و همسایه‌داری روشن و عادلانه متعهد شود. بنابراین، سفرهای مقامات پاکستانی به افغانستان، به منظور حل بحران جنگ افغانستان نیست، بدون شک به منظور تضمین بقای نیروهای مورد حمایتش در افغانستان است. چون افغانستان تجربه‌ی مذاکرات با مقامات پاکستانی را دارد. به طور مثال بعد از خروج نیروهای ارتش سرخ از افغانستان، تمام تلاش‌های پاکستان در مسیر سرنگونی حکومت داکتر نجیب‌الله سوق داده شد. تمام سعی و تلاش پاکستان در آن زمان نیز ویرانی نهادهای سیاسی، روی کار آمدن یک حکومت ضعیف و وابسته به پاکستان در کابل بود. بنابراین، عقلانی‌تر است که هیچ‌کس نباید به نیت نیک پاکستان در قبال صلح افغانستان با طالبان امیدوار باشد. در این نوبت نیز شانس بزرگی نصیب پاکستان شده است. پاکستان تاکنون به هدف‌های فراوانی از صلح افغانستان با طالبان دست یافته است. توافق طالبان با ایالات متحده آمریکا بخشی از انتظارات پاکستان را برآورده ساخته است. بعید نیست از این پس نیز همه‌چیز به مراد پاکستان پیش برود.

مرکز تخصصی انگلیسی آکادمیک و آمادگی آزمون های تافل و آیلتس!

چرا کانون زبان کابل (KTS)؟

- ✓ ارایه مشاوره رایگان برای بورسیه ها
- ✓ برنامه درسی متمرکز روی چهار مهارت اصلی زبان انگلیسی
- ✓ اساتید دارنده نمرات بلند تافل و آیلتس

برنامه ها

- ✓ صنوف انگلیسی هدفمند آکادمیک (EAP)
- ✓ صنوف پیش نیاز تافل (TOEFL Planner)
- ✓ صنوف آمادگی آزمون آیلتس (IELTS Prep)
- ✓ صنوف آمادگی آزمون تافل (TOEFL Prep)
- ✓ صنوف ویژه محاوره، گرامر و ...

☎ +93 (0) 792 338 773 | 📍 Kabul TOEFL School کوچه حبیب سازی دواخانه، گولایی دواخانه، در تماس شوید.

+93) 700 175 510 / +93) 788 788 799

جهت سفارش آگهی‌تان با شماره‌های روبه‌رو در تماس شوید:

روزنامه ۸ صبح برای توسعه کسب و کارتان صفحه‌ی ویژه تبلیغات ایجاد کرد. روزنامه ۸ صبح به هدف کمک و حمایت از توسعه مشاغل و تجارت، تبلیغات شما را با هزینه کم‌تر و کیفیت بهتر نشر می‌کند. این روزنامه یک صفحه‌ی ویژه تبلیغاتی را به همین منظور راه‌اندازی کرده است. در این صفحه‌ی ویژه به تناسب استطاعت شما فضا وجود دارد. ما با داشتن تیراژ بلند در نسخه‌ی چاپی و مخاطبان حداکثری در پایگاه‌های مجازی‌مان آماده همکاری با مشاغل و کسب‌وکارهای مختلف هستیم تا تبلیغات شما را با مخاطبان خود به اشتراک بگذاریم.

بهزاد فرنیچر

Email: behzad.dost@gmail.com | ☎ 0781 700 000

بهزاد فرنیچر کیفیت بهتر

آدرس: چهارراهی بره‌کی، کابل، افغانستان

مؤسسه نشر و پخش کتاب

دفتر مرکزی و فروشگاه: ۱ کابل، کارته ۳، چهارراه پل سرخ، مارکت تجاری ملی، منزل پایین، نشر وازه
فروشگاه: ۲ کابل، پل سوخته، چوک شهید مزاری، مارکت محمدی، نشر وازه
چاپخانه: کابل، شهرک امید سبز، فاز اول، چاپ وازه، پلاک ۲۲
۰۷۸۰۷۴۷۴۳۰ - ۰۷۸۰۷۴۷۳۶۷

📍 Vazha.Publication | 📷 NashreVazha | 📧 VazhaPub

شفاخانه آینه صحت

تخفیف ویژه
۲۸۰۰۰ افغانی

• کاشت مو طبیعی به روش FUE

کاشت مو یکی از تداوی‌های عمده و اساسی برای طاسی سر است. در این تداوی موها از ساحات عقب سر یعنی قسمتهایی که موها قوی‌تر هستند و مساعد به ریزش نیستند گرفته شده و به قسمت جلو سر یعنی جاهای خالی انتقال داده می‌شود. قبلاً هموطنان ما برای اجرای این عملیه مجبور به سفر به خارج از کشور بودند اما فعلاً این عملیه در داخل کشور با مصارف کمتر قابل اجرا است. تیم مرکز جلدی و زیبایی شفاخانه آینه صحت با سرپرستی داکتر پامیر حسین صالحی، داکتر میوند حبیب و داکتر وحیدالله عاشر، با در نظر داشت شرایط اقتصادی هموطنان ما کاشت مو را با کیفیت عالی و تخفیف ویژه انجام می‌دهد.

آدرس: بین چهارراهی پروان دوم و گل سرخ، شفاخانه آینه صحت
شماره تماس: ۰۷۸۱۲۳۵۰۴۰
ایمیل آدرس: info@ayenasehat.af

شرکت خدمات IT برتر تیک

لیست بهترین خدمات ما

- ✓ طراحی وبسایت
- ✓ وب هاستینگ و ثبت دامین
- ✓ طراحی و توسعه دیتابیس
- ✓ ساخت برنامه های موبایل
- ✓ طراحی و پیاده سازی نتورک
- ✓ نصب کامره های امنیتی
- ✓ بازاریابی از طریق شبکه های اجتماعی
- ✓ گرافیک دیزاین (لوگو، بروشور، ویزیت کارت...)
- ✓ سنو (بالا بردن رتبه سایت در صفحه اول گوگل)

+93777690909 | info@bartartech.com

+93787935900 | www.bartartech.com | کوته سنگی، گولایی دواخانه، کابل افغانستان

مؤسسه خدمات نشر و پخش کتاب دانشگاه

چاپ، نشر و پخش کتاب

آدرس: کابل، کارته چهار، چهارراهی پل سرخ، مارکت تجاری ملی، منزل همکف، انتشارات دانشگاه
۰۷۸۸۵۷۷۱۸۲ - ۰۷۹۶۷۴۷۳۴۲

danishgah.pub@gmail.com

معتبر و باکیفیت

هاردسک اکسترنال

انتی ویروس (خانگی + تحت سرور)

بامیکا

Follow us on

@BamikaSoft & @BamikaHard

ما را دنبال کنید

۳ سال ورتتی تبدیلی
ADATA
Silicon Power

ESET
Kaspersky

www.bamikatech.com

0789945066 - 0799735660

آدرس: چهارراهی پل سرخ، مارکت ملی، منزل اول، نمبر ۱۹

جایگاه آبدات تاریخی در گفتگوهای صلح

ایوب احمد شریفی

ساخته شده است، در جنگ‌های داخلی و در زمان حکومت طالبان بسیار آسیب دید. همین‌طور ده‌ها نمونه‌ی دیگر را می‌توان فهرست کرد که در جریان جنگ‌های داخلی و در زمان امارت طالبان یا به کلی از بین برده شده و یا صدمات جدی دیده است.

حالی که طالبان و دولت افغانستان روی میز مذاکره نشسته‌اند، مردم افغانستان در کنار نگرانی‌های امنیتی و اقتصادی، به‌صورت جدی نگران ارزش‌های تاریخی و فرهنگی‌شان هستند. مردم بیم آن دارند تا مبادا برابند گفتگوهای صلح، حکومت و نظامی باشد که در بستر آن ساحات باستانی نجات‌یافته از جنگ، تخریب شود.

توقع می‌رود تا حفظ آثار باستانی و ساحات تاریخی در آجندای مذاکره شامل شود و طالبان تعهد بپردازند که در حکومت پسا صلح به مکان‌های تاریخی ارزش می‌دهند و آثار سرقت‌شده را به موزیم ملی برمی‌گردانند.

ماده‌ی نهم قانون اساسی کشور، آثار باستانی را ملکیت دولت دانسته و دولت را موظف به حفاظت و حراست از آن کرده است. دولت مکلف به نگاه‌داری و بازسازی ساحات تاریخی است و نباید در مذاکرات صلح نسبت به آینده‌ی میراث‌های تاریخی کشور بی‌توجه باشد.

زمان حکومت طالبان از بین برده شد. استوپی‌ی توپ‌دره (در ولایت پروان) را کنشکای کبیر، پادشاه بزرگ کوشانیان (۱۲۰ تا ۱۶۰ میلادی) برای عبادت‌کردن خدایش ساخته بود. آثار تاریخی که در این استوپی وجود داشت و به جامانده از دوره‌ی امپراطوری بزرگ کوشانیان بود، در زمان حکومت طالبان غارت شد.

قصر جبل‌السراج، یکی دیگر از اثرهای تاریخی بود که در زمان طالبان آسیب دید. این قصر در زمان امیر حبیب‌الله خان بین سال‌های (۱۹۰۱ تا ۱۹۱۹ میلادی) ساخته شده است که در جریان جنگ‌های داخلی و حملات طالبان در حدود ۹۰ درصد آن ویران شد.

باغ بابر که به امر ظهیرالدین محمد بابر، بنیان‌گذار سلسله‌ی گورکانی‌های هندی در قرن ۱۴ میلادی

مردم مشخص و جامعه‌ی مشخص است. آثار تاریخی از لحاظ باستان‌شناسی به دو بخش منقول و غیرمنقول تقسیم شده است. افغانستان کشور سرشار از این آثار است. در هر ولایت این سرزمین، ساحات تاریخی زیادی وجود دارد. اما آبدات تاریخی افغانستان در جریان چند دهه‌ی اخیر آسیب‌های فراوان دیده است. دوره‌ی طالبان (۱۳۷۵-۱۳۸۰ خورشیدی) را می‌توان سیاه‌ترین دوره‌ی تاریخ معاصر افغانستان گفت. طالبان در زمان حکومت‌داری‌شان بالای مردم افغانستان از هیچ نوع ظلم و ستم دریغ نکردند. محلات و آبدات تاریخی را ویران کردند که نمونه‌ی بارز آن تخریب مجسمه‌های بودای بامیان است. این مجسمه‌ها که یکی به ارتفاع ۳۵ متر و دومی به ارتفاع ۵۳ متر در کنار هم قرار داشت، در

سرزمینی که امروز به‌نام افغانستان یاد می‌شود، پیش از این به نام‌های گوناگون یاد شده است. نام این سرزمین پیش از میلاد آریانا بود، در قرن هشتم میلادی به‌نام خراسان یاد می‌شد و سرانجام در دوره‌ی اخیر به افغانستان تغییر نام داد.

تاریخ این سرزمین به زمان هجرت آریایی‌ها (۲۵۰۰ - ۳۰۰۰) پیش از میلاد بر می‌گردد. آریایی‌ها از کنار دریای آمو آمدند و در بخدی (بلخ) مسکن‌گزین شدند. سپس دست به ایجاد حکومت زدند که نخستین پادشاه آن خاندان به‌نام جمشید یاد می‌شد و مرکز حکمروایی‌اش شهر بخدی (بلخ) بوده است.

از آن زمان تاکنون این کشور بارها مورد حملات کشورگشایان، فاتحان و اشغال‌گران خارجی چون اسکندر مقدونی در قرن سوم میلادی، چنگیز خان در قرن یازدهم میلادی، مغل‌های هندی، صفوی‌های ایرانی و شیبانی‌های ماورالنهر در قرن ۱۶ و ۱۷ میلادی قرار گرفته است.

آثار باستانی به علامه‌ها، نشانه‌ها و وسایلی گفته می‌شود که مبین وضعیت اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی یک دوره‌ی تاریخی مشخص،

مرکز زبان های خارجی

مزایا

- مواد درسی معیاری
- استادان مجرب و مسلکی
- میتود درسی نظری و عملی
- صنوف ویژه حضوری و آنلاین
- صنوف درسی مجهز با تخته های هوشمند و فناوری روز

برنامه ها

- کورس 3 ماهه زبان انگلیسی ویژه متعلمین
- برنامه درازمدت دیپلوم زبان انگلیسی
- صنوف ویژه محاوره زبان انگلیسی
- برنامه کوتاه مدت زبان انگلیسی
- سرتیفیکت زبان ترکی

پذیرش جریان دارد

کارت پخوان، بهارستان، ایستگاه برج برق 0730604040

نوی عدالت الکتریک

عرضه کننده هر نوع سامان آلات برقی، کیبل جات ایرانی و ترکی
گروپ های کم مصرف LED گروپ های چارچی و بخاری های برقی
با قیمت های مناسب در خدمت همشهریان عزیز قرار دارد

پرچون

عمده

آدرس اول: کابل، کوته سنگی شروع پل هوایی جوار هتل آریانا کابل - مرکز تجاری نظیف
آدرس دوم: کابل، کوته سنگی جوار کوچه حلای سازی - مارکیته چهاردهی وال
شماره های تماس: 0781776989 - 0744019820 - 0730784449

رنا پوهنتون

شگوفایه است دادها

مشوره و مساعدت حقوقی رایگان در کلینیک حقوقی پوهنتون رنا

کلینیک حقوقی پوهنتون رنا، افتخار دارد که به افراد بی‌بضاعت طبق مقرره‌ی مساعدت‌های حقوقی، خدمات حقوقی از قبیل مشوره، نوشتن عریضه، صورت دعوی، دفاعیه، اعتراضیه و وکالت در محاکم را، در موضوعات فامیلی، مدنی و جزائی به گونه‌ی مجانی توسط وکلای مدافع با تجربه عرضه می‌نماید. اگر در بخش‌های فوق مشکل حقوقی دارید به کلینیک حقوقی رنا مراجعه نمایید، ساعات کاری در روزهای هفته: از ساعت 8 صبح الی 4 عصر (شنبه الی پنجشنبه)

شماره‌ی تماس: 0730578888 آدرس: چهارراهی برهکی، دفتر کلینیک حقوقی پوهنتون رنا

خلیل رسولی

به دنبال بازداشت غلام حضرت مشفق شهردار هرات، به همراه برخی مقام ارشد شهرداری فساد اداری، حدود ۲۰ روز می‌شود که در نبود شهردار، معاون شهردار و واریسی‌کننده شهرداری، شهر هرات به حال خود رها شده است. **بورد مشورتی شهرداری هرات، از انتقال پول انکشافی این اداره به «بودجه ذخیره‌ای» ابراز نگرانی می‌کند و می‌گوید که به دلیل نبود شهردار، کسی صلاحیت امضا برای «برداشت پول» ندارد و احتمال می‌رود برخی پروژه‌های انکشافی شهری به دلیل پرداخت نشدن به موقع پول به شرکت‌های قراردادی، متوقف شود.**

هر چند در حساب شهرداری هرات میلیون‌ها افغانی پول موجود است، اما نبود شهردار موجب شده تا چند ماه معاش کارمندان این اداره پرداخت نشود. برخی کنش‌گران مدنی از نبود سیستم معیاری و کار شیوه‌های اجرایی در نهادهای دولتی شکایت دارند. به باور آنان سیستم اداری در افغانستان فرد محور است و در نبود رییس، ادارات دولتی از فعالیت باز می‌مانند. از سوی هم مسوولان شهرداری هرات می‌پذیرند که نبود رییس در این نهاد موجب «کندی روند کار» و خدمت‌رسانی شده، اما بخشی از مشکلات با هم‌کاری اداره محلی هرات برطرف گردیده است. مقام‌ها در شهرداری هرات تأکید دارند که قرار است با فرمان ریاست جمهوری پرداخت معاشات از بودجه ذخیره‌ای انجام شود و پرداخت معاش، اضافه‌کاری کارکنان و برخی مصارف دیگر اجرایی شود.

مقام‌های محلی هرات می‌گویند که هنوز از شرکت‌های پیمان‌کار شهرداری که در ساخت‌وساز پروژه‌های زیربنایی فعالیت دارند، شکایتی به آنان نرسیده و کارهای شهرداری بر اساس هدایت والی هرات، مطابق لایحه وظایف پیش می‌رود و مشکلی در این زمینه وجود ندارد. بازداشت غلام حضرت مشفق، شهردار هرات، به همراه برخی مقام‌های ارشد شهرداری به اتهام دست داشتن در فساد اداری و انتقال این افراد

شهر بی شهردار؛

پروژه‌های انکشافی شهر هرات احتمالاً متوقف می‌شود

به مرکز کشور، اعضای بورد مشورتی شهرداری هرات و برخی وکیلان گذر ناحیه‌های شهری را، از نبود شهردار، معاون شهرداری و مقام‌های ارشد این نهاد نگران کرده است. بر اساس قانون در نبود شهردار هیچ‌کس «حق برداشت پول» از حساب شهرداری را ندارد و این مسئله ساخت‌وساز پروژه‌های شهری را با مشکل بزرگی روبه‌رو کرده است.

عبدالرحمان مولوی‌زاده، معاون بورد مشورتی شهرداری هرات، به روزنامه ۸ صبح می‌گوید با این که در حساب بانکی شهرداری میلیون‌ها افغانی و هزاران دالر بودجه وجود دارد، اما در نبود شهردار این پول قابل مصرف نیست و امکان پرداخت آن به شرکت‌های اجراکننده پروژه‌های شهری وجود ندارد. به گفته‌ی او، اعضای بورد مشورتی نگران «بودجه انکشافی» شهرداری هستند که با پایان سال مالی بر اساس قوانین شهرداری‌ها، به «بودجه ذخیره‌ای» بدل خواهد شد و دیگر در ساخت‌وسازهای شهری و پروژه‌های زیربنایی از آن نمی‌تواند استفاده شود.

برخی کنش‌گران مدنی نسبت به نبود سیستم کاربردی در نهادهای دولتی کشور شاک‌اند و به باور آنان سیستم‌های کاری اداره‌های دولتی به ویژه شهرداری هرات «فرد محور» است و در نبود رییس یا معاون، موجب بی‌بندوباری و توقف کارهای ادارات می‌شود. سید اشرف سادات، از کنش‌گران مدنی هرات، به روزنامه ۸ صبح می‌گوید بازداشت شهردار و برخی مقام‌های ارشد شهرداری به اتهام فساد اداری، نباید سبب ایجاد سکتگی بزرگ در امور کاری این نهاد مهم خدماتی شود. او تأکید می‌کند که مقام‌های مرکزی در این زمینه کم‌کاری می‌کنند و نبود شهردار «جغای بزرگی» به مردم هرات است.

از سوی دیگر مسوولان شهرداری هرات از سرنوشت شهردار و شماری از مقام‌های ارشد شهرداری که به اتهام فساد و پرداخت رشوه از سوی هیأت سارنوالی جرایم سنگین فساد اداری بازداشت شدند، ابراز بی‌خبری می‌کنند. نجیب‌الله حبیبی، سخنگوی شهرداری هرات، در گفت‌وگو با روزنامه ۸ صبح می‌گوید

نبود شهردار و مقام‌های ارشد شهرداری، مشکلاتی را در قسمت خدمات‌رسانی به مردم ایجاد کرده است. به گفته‌ی او، به هدایت والی هرات، بر اساس لایحه وظایف و قانون شهرداری‌ها، قسمتی از معاشات و اضافه‌کاری کارمندان شهرداری از «بودجه ذخیره‌ای» پرداخت شده و تا رسیدن فرمان ریاست جمهوری، مشکل عدم پرداخت معاش برطرف خواهد شد.

جیلانی فرهاد، سخنگوی والی هرات، در صحبت با روزنامه ۸ صبح می‌گوید والی این ولایت از حکومت مرکزی به صورت شفاهی خواهان حل مشکلات شهرداری شده است. او می‌افزاید، تا کنون شکایتی از سوی شرکت‌های پیمان‌کار که در ساخت‌وساز پروژه‌های زیربنایی شهری سهم دارند، مبنی بر توقف کار پروژه‌ها به دلیل نبود بودجه انجام نشده است. بر اساس معلومات بورد مشورتی شهرداری هرات، هم اکنون در حساب بانکی این نهاد «۴۰۰ میلیون افغانی» از بودجه شهرداری، «دو میلیون و ۲۰۰ هزار یورو» از کمک‌های اتحادیه اروپا، «چهار میلیون دالر» از کمک بانک جهانی، «سه میلیون دالر» از بودجه ویروس کرونا و «۲۰۰ میلیون افغانی» از بودجه ذخیره‌ای که از سال گذشته باقی مانده بود وجود دارد، اما کسی صلاحیت و جرأت برداشت آن را ندارد.

حدود ۲۰ روز پیش، شهردار هرات، به همراه برخی مقام‌های ارشد این نهاد به اتهام دست داشتن در فساد اداری، از سوی نیروهای امنیتی بازداشت و به مرکز کشور انتقال یافتند، اما تاکنون از سرنوشت آنان خبری نیست. خواستیم دیدگاه اداره مستقل ارگان‌های محلی را در مورد بی‌سرنوشتی شهرداری هرات به دست آوریم، اما با تماس‌های پی‌درپی، مسوولان این نهاد حاضر به پاسخ‌گویی نشدند.

تشدید جنگ و خشونت؛

گروه طالبان به دنبال چیست؟

نصرت‌الله پیرنگ، استاد دانشگاه

۱. ایجاد ترس در میان مردم: کشتن انسان/ انسان‌های بی‌گناه در تمامی قوانین آسمانی و زمینی جرم است و انجام جرم در جامعه سبب هراس و ترس می‌شود. بدون تردید، طالبان از این لحاظ با کشتن هر شهروند این کشور مرتکب جرم و جنایت می‌شوند. آن‌چه ترس و هراس از ترور را نسبت به سایر جرایم متفاوت می‌سازد، این است که در دیگر جرایم، ایجاد ترس و وحشت هدف اصلی جرم نیست؛ بلکه بحث حاشیه‌ای است؛ اما در عمل ترور و ایجاد ترس در میان مردم و عام جامعه از اهداف اصلی گروه‌های هراس‌افکن به شمار می‌رود و به هر میزانی که عمل ترور آشکارا و با هیاهوی بیش‌تر صورت گیرد، به همان میزان برای گروه‌های تروریستی، موفقیت‌آمیز محسوب می‌شود. یکی از اهداف راهبردی حملات طالبان این است که مردم به این باور برسند که هیچ‌کسی در هیچ زمان و مکانی در امنیت نیست. از همین رو قربانیان خود را در طیف‌های مختلف اجتماعی هدف قرار می‌دهند: در آموزشگاه، مکتب، مدرسه، مسجد، خیابان، دانشگاه، گردهمایی‌ها و حتا در مراسم عروسی، جنازه و فاتحه‌خوانی. طی دو و نیم دهه‌ی گذشته طالبان در تمام مکان‌های فوق حمله کرده‌اند و هدف آن تفهیم یک چیز به مردم بوده است: هیچ‌کس در هیچ‌جا در امنیت نیست و هر زمانی که خواسته باشیم، می‌توانیم بکشیم. این امر سبب شده است که مردم در یک هراس و اضطراب همیشگی به سر ببرند، در حالی که در عالم واقع این‌گونه نیست. طالب نمی‌تواند همه را بکشد؛ اما با عملیات تروریستی در یک بخش می‌خواهد، بقیه را شکنجه‌ی روانی کند.

۲. تأثیر بر سیاست‌های دولت: وقتی شهروندان به طور مداوم خود را در معرض ترور ببینند و احساس آسیب‌پذیری کنند، دولت را مسوول حفظ امنیت خود می‌دانند و از این‌که دولت نمی‌تواند به‌طور کامل جلو عملیات‌های طالبان را بگیرد، افکار عامه علیه دولت بسیج می‌شود و فشار بر دولت افزایش می‌یابد. طبیعی است که وقتی دولت در امر جلوگیری از وقایع تروریستی کوتاه بیاید، از اعتماد شهروندان بر نهادهای امنیتی و مسوولان درجه‌یک نظام کاسته می‌شود و

۴. تعیین سرخط اخبار: رسانه‌ها در جوامع مردم‌سالار رکن چهارم نظام محسوب می‌شود و در سمت‌وسو دهنی افکار عامه نقش اساسی دارد. در حالی‌که دولت افغانستان مانند سایر دولت‌ها مایل است که سر خط اخبار رسانه‌ها را کارکردهای مثبت روزانه‌ی آن تشکیل دهد و مردم هم به امید شنیدن اخبار مثبت از رسانه‌ها به تماشای آن می‌نشینند؛ اما طالبان بی‌علاقه نیستند که با یک حمله، تمامی اخبار دیگر را به حاشیه ببرند، خود شان را به سر خط خبرهای ملی و جهانی تبدیل کنند و بر موج تبلیغات ناشی از آن سوار شوند. کانال‌های تبلیغاتی و نفس تبلیغات به هدف محور قرار گرفتن در افکار عامه برای طالبان چنان مهم است که به قول مارگارت تاجر «تبلیغات اکسیژنی است که تروریست‌ها به آن احتیاج دارند». هر حمله‌ی از طرف طالب به هدف ایجاد رعب و وحشت در جامعه انجام می‌شود و فرصتی را که شبکه‌های مجازی و رسانه‌های همه‌گانی به‌وجود آورده است، طالبان با استفاده از آن، میزان تأثیرگذاری حملات خود را چند برابر می‌سازند و آن چیزی نیست جز وحشت فراگیر و ترس مداوم.

با پیامدهای ترور چه باید کرد؟

در حالی‌که تمامی شهروندان در این مورد که دولت باید کارایی خود را در جلوگیری از حملات طالبان بلند ببرد، موافق هستند؛ اما شهروندان این سرزمین به‌عنوان یک ملت باید همچنان از نیروهای امنیتی کشور در صف نخست جنگ علیه طالب حمایت کنند، مردم نباید از مطالبات مدنی و اساسی‌شان دست بکشند و به اهداف ترور طالبان تسلیم شوند. مردم باید ده‌ها هزار شهروند این خاک را که در برابر طالبان به خاطر رسیدن به یک جامعه‌ی مردم‌سالار و عاری از افراط‌گرایی و تروریسم خود را قربانی کردند، به یاد بیاورند، راه آن‌ها را ادامه دهند و با باور به این که طالب با ترور به پیروزی نمی‌رسد، امید به فرادای بهتر را همچنان در جامعه زنده نگه دارند. مردم باید جنایات طالب را مستندسازی کنند و آن‌را فراموش نکنند. رفتار عاقلانه حکم می‌کند که پس از هر حمله‌ی تروریستی مردم ناخواسته ابزار دست طالب نشوند و هراس و ترس بر جامانده از هر حادثه‌ی تروریستی را تبلیغ نکنند. طالبان باید بدانند که با ترور یک ملت را شکست داده نمی‌توانند. شاید طالبان بتوانند با هر حمله روح و روان ملت را زخمی کنند؛ اما از پا در آورده نمی‌توانند. افغانستان هیچ‌گاه به گذشته‌ی سیاه بر نمی‌گردد.

۳. محدود ساختن مطالبات مدنی شهروندان:

از ترور و کشته‌شدن، ضمن آن‌که شهروندان را نسبت به کارکرد دولت ناراضی و بی‌اعتماد می‌سازد، آنان را به گروه‌های وحشت‌زده و مضطرب تبدیل می‌کند که گاهی ممکن است، سبب دست‌کشیدن آن‌ها از خواسته‌هایی شود که به‌عنوان یک ملت شایسته‌ی آن هستند. این وضعیت سبب می‌شود که اعتماد اجتماعی تخریب شود و جای آن‌را فضای بی‌اعتمادی و ناامیدی بگیرد. بی‌اعتمادی که در نتیجه‌ی هراس‌افکنی به‌وجود می‌آید، مردم را از دولت دور می‌کند و باعث می‌شود که هر یک از افراد جامعه تنها به امنیت خود فکر کند و اهداف شخصی‌اش را بر اهداف جمعی برتری دهد. در همین راستا است که طالبان با توسل به عمل ترور می‌خواهند که ما به عنوان یک ملت از اهداف اساسی مان که یک بخش آن حفظ ارزش‌های دو دهه‌ی پسین و حقوق اساسی شهروندی است، دست بکشیم و تنها به زنده‌ماندن قانع باشیم.

فهم نعیمی

بازار بحث رسانه‌های تصویری و شبکه‌های اجتماعی پیرامون مصطلحات ملی و زبان اصیل افغانی در دو دهه‌ی گذشته همیشه گرم بوده است. این بحث‌ها که بیش‌تر سبب نفرت‌پرانی قومی و زبانی شده و بحران‌های سیاسی، به‌ویژه کشمکش‌های انتخاباتی را شدت بیش‌تر بخشیده است، گاهی از جانب مسوولان و ارگان‌های دولتی مانند حکومت، شورای ملی، آکادمی علوم افغانستان، ریاست احصاییه و دانشگاه‌های دولتی دامن زده شده است. این بحث‌ها و کشمکش‌ها نه تنها سبب نقض حقوق بشری گروه‌های مشخص زبانی شده؛ بلکه در واقع پیروسی ملت‌شدن را در افغانستان به‌کندی مواجه ساخته و مانع ایجاد یک روایت مشترک دربار‌ه‌ی افغانستان میان گروه‌های مختلف قومی و زبانی شده است.

پرسش‌های اصلی اما این است که حق استفاده از زبان مادری چیست؟ آیا دولت افغانستان به‌عنوان نهادی که براساس قانون اساسی و معاهدات بین‌المللی دارای صلاحیت‌ها و مسوولیت‌های مشخص است، می‌تواند برای مردم، خبرنگاران، دانشگاهیان و اقلیت‌های قومی و زبانی در زمینه‌ی استفاده از اصطلاحات ویژه، به‌عنوان مصطلحات ملی و یا زبان اصیل افغانی، تعیین تکلیف کند؟ آیا می‌توان مصطلحات ملی و به اصطلاح زبان اصیل افغانی را با وضع قوانین و مقررات اداری، اجباری ساخت و با استفاده از قدرت دولتی آن‌را بر همه تحمیل کرد؟ آیا گروه‌های زبانی و قومی حق دارند که هویت قومی و زبانی‌شان را خود تعریف کنند و یا این‌که دولت باید تعریف خاصی از این هویت‌ها را بر این گروه‌ها تحمیل کند؟ به‌گونه‌ی مثال آیا فارسی‌زبانان افغانستان حق دارند که زبان خود را فارسی بنامند و یا این‌که دولت باید اسم دري را بنا به هر دلیلی، تحمیل کند؟ ماده‌ی ۱۶ قانون اساسی افغانستان از میان زبان‌های رایج در کشور، فارسی و پشتو را به‌عنوان زبان‌های دولتی به رسمیت می‌شناسد. هم‌چنان در مناطقی

که اکثریت مردم به یکی از زبان‌های ازبیکي، ترکمنی، پشه‌ای، نورستانی، بلوچی و یا پامیری سخن می‌زنند، آن زبان به‌عنوان زبان رسمی سوم شناخته شده است. براساس این ماده‌ی قانون اساسی، دولت مکلف به راه‌اندازی برنامه‌های موثر برای ارتقای زبان‌ها در افغانستان است. هم‌چنان، پاراگراف آخر این ماده بر حفظ مصطلحات علمی و اداری ملی کشور تأکید می‌کند.^۱

هیچ اعتراضی بر رسمی‌بودن دو زبان فارسی و پشتو و رسمی‌بودن سایر زبان‌ها در مناطقی که اکثریت مردم به آن تکلم می‌کنند وجود ندارد. اما این‌که دولت مکلف به ارتقای زبان‌های افغانستان است و مصطلحات علمی و اداری باید حفظ شود، قابل بحث است.

حق استفاده از زبان مادری و تعریف هویت زبانی به‌عنوان حقوق بنیادین بشری برای گروه‌های اقلیت قومی و زبانی مطرح است. در این جا منظور از گروه‌های اقلیت، تنها اقلیت عددی نیست. در بسیاری موارد گروه‌های قومی و یا زبانی که از لحاظ عددی بیش‌تر از گروه‌های حاکم اند، اقلیت نامیده می‌شوند. یعنی اصطلاح اقلیت به گروه‌های نیز اطلاق می‌شود که از لحاظ عددی اکثریت اند؛ ولی از لحاظ سیاسی در حاشیه‌ی قدرت قرار دارند.^۲

حقوق گروه‌های اقلیت قومی و زبانی در اسناد متعدد حقوق بشر بین‌المللی به‌صورت صریح و یا هم ضمنی تسجیل شده است. به‌گونه‌ی مثال براساس ماده‌ی ۱ و ۲ اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر (۱۹۴۸) تمامی انسان‌ها از لحاظ حقوق و کرامت انسانی با هم برابر اند و نباید مورد تبعیض قرار گیرند.^۳ بند نخست ماده‌ی ۴ کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض نژادی (۱۹۶۵) دولت‌ها را مکلف می‌سازد تا «نشر هر نوع افکار مبتنی بر نفوق یا نفرت نژادی و تحریک به تبعیض نژادی و هم‌چنین اعمال زور یا تحریک به زور علیه هر نژاد و یا هر گروهی

مسأله‌ی حق زبان مادری

که از حیث رنگ و قومیت متفاوت باشند را به‌طور قانونی از جرایم قابل مجازات اعلام نماید.»^۴ ماده‌ی ۲۷ میثاق حقوق مدنی-سیاسی (۱۹۶۶) تأکید می‌کند که اقلیت‌های زبانی نباید از حق کاربرد زبان خود محروم شوند.^۵ در سال ۱۹۹۲ مجمع سازمان ملل متحد مهم‌ترین سند حقوق بشری را پیرامون حقوق اقلیت‌ها، تحت عنوان اعلامیه‌ی حقوق افراد مرتبط با اقلیت‌های ملی یا قومی، مذهبی و زبانی با صدور قطع‌نامه‌ی شماره ۱۳۵/۴۷ به تصویب رسانید. این اعلامیه مهم‌ترین سند حقوق بشر بین‌المللی پیرامون حقوق اقلیت‌های زبانی است. ماده‌ی ۱ این اعلامیه، دولت‌ها را مکلف به حفاظت از هویت اقلیت‌های زبانی می‌سازد.^۶ ماده‌ی ۲ اعلامیه به اقلیت‌های زبانی حق می‌دهد تا از زبان و فرهنگ خود در فضای خصوصی و عامه، به‌صورت آزاد، بدون مداخله و تبعیض استفاده کنند.^۷ ماده‌ی ۳ اعلامیه به گروه‌های اقلیت زبانی حق می‌دهد تا در تصمیم‌گیری‌های تأثیرگذار بر سرنوشت‌شان در سطح ملی و محلی سهم بگیرند. هم‌چنین این ماده به گروه‌های اقلیت زبانی حق می‌دهد تا فراتر از مرزها با گروه‌های زبانی مشابه به صورت آزاد و صلح‌آمیز ارتباط برقرار نمایند.^۸

نگاه گذرا به محتویات برخی از مهم‌ترین اسناد حقوق بشر بین‌المللی مرتبط با حقوق اقلیت‌های زبانی و حق استفاده از زبان مادری، به وضوح نشان می‌دهد که نهادها و شخصیت‌های دولتی افغانستان حق ندارند که تحت نام مصطلحات ملی و زبان اصیل افغانی، هیچ واژه‌ای را بر اقلیت‌های زبانی و قومی تحمیل کنند. گروه‌های زبانی و قومی حق دارند که اصطلاحات علمی و اداری را به زبان خود ترجمه کنند. دولت افغانستان نمی‌تواند هویت زبانی خاصی را بر گروه‌های فارسی‌زبان در افغانستان تحمیل کند. پاراگراف آخر ماده‌ی ۱۶ قانون اساسی افغانستان که بر حفظ مصطلحات

علمی و اداری ملی تأکید می‌کند، مغایر اسناد حقوق بشر بین‌المللی است. مطابق معیارهای حقوق بشر بین‌المللی، دولت افغانستان مکلف است تا حقوق گروه‌های زبانی و قومی را برای استفاده‌ی آزادانه از زبان مادری و ابراز هویت زبانی و قومی تضمین کند. دولت افغانستان هم‌چنان مکلف است تا قوانین و پالیسی‌های دولتی، به شمول قانون اساسی را در صورت مغایرت با معیارهای بین‌المللی اصلاح کند.

در ضمن دولت افغانستان می‌تواند برای ارتقای زبان‌های موجود در کشور، برنامه‌های موثری را اجرا کند. اما این برنامه‌ها باید در تطابق کامل با اصل عدم تبعیض در اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر، کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض نژادی و سایر اسناد حقوق بشر بین‌المللی باشد. دولت افغانستان نمی‌تواند تحت عنوان مصطلحات ملی و یا زبان اصیل افغانی، هژمونی سیاسی یک زبان و یا قوم واحد را بر زبان‌ها و یا گروه‌های زبانی دیگر حاکم بسازد.

۱- قانون اساسی افغانستان (۲۰۰۴) ماده ۱۶

۲- OHCHR, Minority Rights: International Standards and Guidance for Implementation (2010) Page 2 <https://www.ohchr.org/Documents/Publications/MinorityRights_en.pdf> accessed 14 Nov 2020

۳- اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر (۱۹۴۸)، ماده‌ی ۱ و ۲

۴- کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض نژادی (۱۹۶۵)، ماده‌ی ۴

۵- میثاق حقوق مدنی سیاسی (۱۹۶۶)، ماده‌ی ۲۷

۶- اعلامیه‌ی حقوق افراد مرتبط با اقلیت‌های ملی یا قومی، مذهبی و زبانی (۱۹۹۲)، ماده‌ی ۱ <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/minorities.aspx>

۷- همان، ماده‌ی ۲

۸- همان، ماده‌ی ۳

اندیشه‌های عرفانی اقبال و کاربرد امروزی آن

مصطفی سعیدی، استاد دانشگاه

اندیشه‌ی عرفانی اقبال نشأت‌گرفته از آموزه‌های اسلام و هماهنگ با اوضاع کنونی جهان است. اقبال با مطالعه‌ی منابع اصیل اسلامی، درک نیازهای مادی و معنوی بشر امروز، عبرت‌آموزی از تاریخ بشریت و تعمق و تدبر در اندیشه‌های فلسفی و عرفانی کهن و نو در صدد بازسازی اندیشه‌های دینی و عرفانی اسلام برآمد. وی بر آن است که دیدگاه‌های سنتی عرفانی بدون توجه به مسایل و نیازهای معنوی و مادی بشر عصر جدید، هرگز پاسخ‌گوی مسایل بشر امروز نیست. در اندیشه‌ی اقبال حرکت و عشق نقش اساسی دارد؛ گویا عشق باعث حرکت است و حرکت همراه با عشق. مکتب او مکتب پویایی است که در آن لحظه به لحظه سالک به سوی کمال مطلق سیر عروجی دارد. اما او هرگز به هدایت «شخصی» و «نجات خود» بسنده نمی‌کند. او خواستار تشکیل جامعه‌ی موحدان، بدون در نظر گرفتن حد و مرزهای قراردادی است که در آن جامعه به سوی کمال مطلق سیر می‌کند. این‌جا است که وی عرفان را که یک حرکت درونی است، با تشکیل جامعه که امری بیرونی است، هماهنگ می‌کند. در اندیشه‌ی او هماهنگی دین و دنیا، قدرت و فقر، ماده و معنویت، درون و برون و رزم و بزم نه فقط امکان‌پذیر است؛ بلکه بسیار ضروری است. زهد واقعی در تسخیر جهان است، نه در ترک آن. به عبارت دیگر عرفان در جهان‌داری است، نه در جهان‌گذاری. در عرفان اقبال، «انسان» دارای جایگاه ویژه‌ای است. جایگاه انسان در شعر و اندیشه‌ی اقبال چنان رفیع است که انسان در مقابل خداوند خود را نمی‌بازد و هرگز نمی‌خواهد در ذات احدیت فانی بشود. بلکه انسان اقبال همیشه استقلال و خودی خود را نگه می‌دارد. چون انسان نیز رنگ و بوی خودی دارد، صفات خدا مانند بی‌مثل و بی‌ظلی‌بودن را در انسان نیز می‌توان مشاهده کرد.

علامه اقبال لاهوری، با تکیه بر نظام فکری خویش (حکمت خودی)، بر خرد شرقی مشرق‌زمین و مسلمانان تأکید می‌کند، خرد غربی و فلسفه‌های مادی‌گرا، انسان‌دار و پوچ‌انگارانه‌ی آنان را به چالش می‌کشد. حکمت او آمیزه‌ای از برهان، عرفان، قرآن، حدیث، عشق، درد، فطرت، خودآگاهی، بیداری و شور و حماسه است که نظر و عمل تعالی‌بخش را در بر می‌گیرد. اقبال عقلانیت حاکم بر دنیای غرب را در فن و خیر خلاصه می‌کند و آن‌را خالی از نگاه و نظر و شهود می‌داند. او دست‌آورد فرهنگ و تمدن مغرب‌زمین را عمران و آبادی خرد ابزاری و ویرانی دل می‌بیند. اقبال لاهوری، شاعر بیدار دل و اندیشمند آگاه و

قرار ندهد؛ بلکه سعادت دنیا و آخرت آنان را تأمین کند. عرفانی که انسان را به سربلندی و سروری سوق می‌دهد، نه عرفانی که خواری و ذلت و ستم‌پذیری را ترویج می‌کند. البته آن‌چه عارفان بزرگ گفته‌اند، همه در راستای سعادت دنیا و آخرت انسان‌ها است؛ ولی تنها کسانی می‌توانند از سخنان آنان بهره‌مند و سعادت‌مند شوند که رازآشنا باشند و به مقام والای عرفانی و شناخت اسرار الهی رسیده باشند. انسان معاصر که فقط با ظاهر عبارات سر و کار دارد و از اسرار معانی بلند آن چیزی در نمی‌یابد، ممکن است با خواندن سخنان این مشایخ، دچار بدآموزی شود و به بی‌راهه بیفتد و از همین رو است که برخی به غلط، عرفان را مایه‌ی بدبختی و عقب‌مانده‌گی مسلمانان و شرقیان می‌دانند. اقبال با بیان ساده و درخور فهم عامه‌ی مردم، عرفان را به گونه‌ای مثبت و سازنده تفسیر کرده است و البته ظاهر کلام اقبال ممکن است که با کلام مشایخ گاهی به‌کلی متضاد بنماید؛ ولی در اصل و معنا تضاد و تناقضی وجود ندارد. اقبال می‌خواهد که اذهان را متوجه ارزش‌های والای فرهنگی خودشان کند و به آن‌ها باوراند که در غرب خیری نیست و همانند غربی‌ها شدن جز ذلت و خواری نتیجه‌ای ندارد و راز سربلندی آنان در توجه به خود است؛ اما در این هدف، او تنها است و کم‌تر کسی سخن او را درک می‌کند.

او در روزگاری می‌خواهد ندای عرفان سر دهد که روشن‌فکران به شدت با عرفان و ارزش‌های متعالی فرهنگ و ادب گذشته مشرق‌زمین مخالفت می‌ورزند. کسانی به شاعران و عارفان می‌تازند و آثار آنان را مایه‌ی بدآموزی و باعث خواری و سرشکستگی مردم جامعه می‌دانند و مثنوی مولوی، آثار سعدی، حافظ و عارفان نام‌دار را مورد اهانت قرار می‌دهند. اقبال در زمانی می‌خواهد درس عرفان بدهد که روشن‌فکرانی نظیر آخوندزاده، آثار عرفانی از جمله مثنوی معنوی را خرافه می‌انگارد و عارفان بزرگ را به اتهام ایده‌آلیست مطرود می‌شمارد: «در هنرشناسی نیز مانند تیوری فلسفه، مخالف و دشمن هر گونه خیال‌پردازی، پوچ‌اندیشی و تجرید است و از رئالیسمی که از حقایق مورد قبول حواس انسان بحث می‌کند، دفاع می‌نماید.» این گونه اندیشه‌ها را در مقالاتش درباره‌ی مولانا جلال‌الدین محمد بلخی، فردوسی، سنایی، نظامی، حافظ و دیگر شاعران می‌توان دید. وقتی از مثنوی مولانای بلخ سخن می‌گوید، محدودیت بینش او را باز می‌نماید که آن «قراردادن اراده و اختیار

بر وجود کل است». اعتقاد مولانا به فنا و شعار «هوتوا قبل ان تموتوا» دلیل ایده‌آلیسم او است. نشانه‌ی دیگر محدودیت بینش وی این بود که می‌گفت روح انسان پس از مرگ سیر خواهد کرد. آخوندزاده با تحلیل این اندیشه‌ها، نشان می‌دهد که در مثنوی مولانا اکثر مطالب به غیر از حکمت و افسانه‌های بامزه، مطالب کهنه و مندرس و بی‌مزه است. ملای رومی را نیز با دلایل علمی می‌نمایاند. سست‌رأیی مولانا جلال‌الدین بلخی درباره‌ی خرافه‌ها، توجه آخوندزاده را به خود جلب کرده است. نگرش اقبال در اسرار خودی به این شبهه‌ناک است و برای انسان‌های عادی ممکن است که باعث کژاندیشی و انحراف شود، با بیانی روشن، به گونه‌ای تعبیر کرده است که نه تنها بازدارنده نیست؛ بلکه پویا و موثر و برانگیزاننده هست و باعث بیداری و هشیاری مخاطبان می‌شود. عرفان اقبال، نمونه‌ی بارز و اعلا‌ی عرفانی است که می‌تواند در روزگار معاصر جنبه‌ی کاربردی داشته باشد، به انسان هویت و شخصیت ببخشد، او را در باب تهاجم فرهنگی غرب مجهز سازد و در نهایت سربلندی و افتخار او را تضمین کند. اقبال می‌داند که همه جریان‌های سیاسی غرب و عوامل به اصطلاح روشن‌فکرشان، سد راه او شده است و نمی‌گذارد که سخن او به گوش مخاطبان برسد. اما این را هم می‌داند که بالاخره روزی فرا خواهد رسید که جامعه‌ی بشری به ندایش گوش فرا دهد و اندیشه‌ی والایش را درک کند. اگر چه آن روز اقبال در قید حیات نباشد.

نتیجه‌ی بحث این‌که افکار و اندیشه‌های اقبال و عرفانی که او پیروش بوده است به ما می‌آموزد که عرفان اسلامی و مشرق‌زمین می‌تواند کاربرد معاصر و امروزی نیز داشته باشد.

امروزه انسان‌های این کره‌ی خاکی به همدلی، همدیگر‌پذیری، صلح، ابتکار و نوآوری، تلاش و داشتن تقوای سیاسی و اجتماعی و نوع‌دوستی و بالاتر از همه به معنای واقعی انسان‌بودن، نیاز دارند؛ آن‌چه که اقبال بارها و بارها به آن تأکید داشته است و همه را به وسیله‌ی عرفان و تصوف اسلامی می‌توان در زنده‌گی امروزی عملی کرد.

منبع‌ها

۱. دکتر علی شریعتی، ما و اقبال.
۲. علامه اقبال لاهوری، بال جبریل که به کوشش استاد افسر رهبن اقبال چاپ یافته است.

خطاب به رییس جمهور: چالش‌ها باید به فرصت بدل شود

نامی سرگشاده عنوانی محمد اشرف غنی، رییس جمهور اسلامی افغانستان

محمد نور حقم، استاد دانشگاه لندن و متخصص سیستم صحت

در واقع ارتباط مستقیم با شدت بیماری کووید-۱۹ دارد. به این ترتیب پاسخ‌دهی به موقع هم در تشخیص و هم تدایو کمک می‌کند تا بالاخره سبب کاهش سرایت ویروس و کاهش واقعات فوتی شود.

۸. باید از مصونیت کارمندان صحتی و دسترسی آنان به لوازم تشخیص مطمین بود. اطمینان از تهیهی وسایل تشخیص و سایر لوازم طبی و محافظتی برای کارمندان صحتی نه تنها در تشخیص و تدایو و موثر بیماران کمک می‌کند؛ بلکه حیات کارمندان صحتی که در مبارزه‌ی مستقیم با کووید-۱۹ دخیل‌اند را نجات می‌دهد.

۹. باید از روند مبارزه با کرونا به جدیت نظارت شود. نظارت توسط اعضای کمیته‌ی پاسخ‌دهی ملی کووید-۱۹ کمک می‌کند که نه تنها استفاده‌ی سو از امکانات مالی اختصاص یافته تا حد ممکن توقف داده شود، بلکه نظارت‌های مکرر بالای کیفیت خدمات صحتی نیز تاثیر خواهد داشت.

۱۰. باید از تطبیق اهماتمات و قیابوی مانند شستن دست‌ها، مراعات کردن فاصله‌ی حداقل دو متر، استفاده از ماسک و جلوگیری از تجمع هموطنان تا زمان کاهش چشم‌گیر آمار کووید-۱۹، مطمین شد، به‌ویژه از تجمع در نشست‌هایی که مراعات فاصله‌ی اجتماعی در آن ممکن نباشد.

۱۱. مطمین‌شدن از عرضه‌ی خدمات صحتی در سایر بخش‌ها با استفاده از شیوه‌های مختلف، مانند تنظیم خدمات صحتی از طریق تیم موبایل و غیره نیز کمک می‌کند که روند مبارزه با کرونا تسریع یابد.

۱۲. باید از سکتور صحت حمایت شود تا هر نوع ابتکاراتی که به بهبودی عرضه‌ی خدمات صحتی کمک می‌کند را رشد دهد. مانند معرفی کردن لشکر محو کووید-۱۹ و پولیو تا اعتماد سکتور صحت را در سطح ملی و بین‌المللی بلند ببرد و امکانات زیادتر در جریان تطبیق واکسن کووید-۱۹ به‌دست آورد.

در آخر باید دوباره تصریح کرد که نیاز است تا چالش‌های کنونی به فرصت‌هایی تبدیل شود که بتواند کشور را در آینده به اهداف بلندمدت آن برساند. این فرصت‌ها به هیچ‌گونه عنوانی نباید از دست برود و از هیچ‌نوعی تلاش باید دریغ نشود.

۳. سرویلانس گزارش‌دهی واقعات مثبت و فوتی به گونه‌ی روزانه تنظیم و تقویت شود تا از آن در پلان‌گذاری استفاده درست صورت گیرد. افزون بر این، تقویه‌ی مراکز تشخیص در سطح ولایات کمک می‌کند تا به موقع برای تدایو گام برداشته و به بیماران رسیدگی شود.

۴. معلومات واقعی باید به مردم ارایه شود. ارایه‌ی این گونه معلومات سبب می‌شود که نه تنها در تصمیم‌گیری از آن استفاده شود؛ بلکه با هموطنان نیز شریک ساخته شود تا اعتماد مردم به سیستم صحتی و بالاخره به حکومت تقویه شود. به این ترتیب، مردم نیز در مبارزه با ویروس کرونا به گونه‌ی مستقیم دخیل می‌شوند.

۵. مراکز آموزشی و دانشگاه‌ها برای تطبیق اهماتمات و قیابوی بررسی شود. در صورت موجودیت واقعات بلند مثبت کرونا یا شانس بلند انتشار ویروس، این مراکز برای مدت کوتاه مسدود یا اهماتمات و قیابوی به‌شکل جدی تطبیق و تأمین شود.

۶. آن عده از مراکز صحتی خصوصی که در عرضه‌ی خدمات تشخیص و تدایو ویروس کرونا دخیل است، باید به گونه‌ی منظم ارزیابی شود تا خدمات صحتی با کیفیت عرضه شود. به این ترتیب واقعات فوتی که در این اواخر در مراکز صحتی خصوصی بلند گزارش داده شده است، کاهش داده می‌شود.

۷. طرح‌های واقع‌بینانه برای پاسخ‌دهی در ولایت‌ها باید هر چه عاجل‌تر انکشاف و تطبیق شود؛ زیرا با رسیدن زمستان سرد، آلودگی هوا نیز به دلیل سوخت مواد بی‌کیفیت افزایش می‌یابد. آلوده‌شدن هوا یکی از فاکتورهای خطر برای اشخاصی است که امراض قلبی و تنفسی مزمن دارند. این شاخصه

اگر اعتماد مردم به سکتور صحتی در همین وهله به دست می‌آید و مراکز صحتی خدمات صحتی قناعت‌بخش و باکیفیت را به مردم در داخل کشور عرضه می‌کند، حتا مردم در صورت باز شدن سرحدات نیز برای مداوای شان به کشورهای همسایه سفر نمی‌کردند. با این حال، متأسفانه سکتور صحتی این فرصت را از دست داده است و افزایش چشم‌گیر درخواست‌کننده‌گان ویزای برخی از کشورهای همسایه این فرصت‌سوزی را به نمایش گذاشت.

جلالت‌مآب رییس جمهور!

در میان مرحله‌ی اول و دوم موج کرونا، سکتور صحتی کشور مانند سایر کشورهای جهان فرصت‌های خوبی داشت تا خلاهای صحتی که در مرحله‌ی اول مبارزه با ویروس کرونا بر ملا شده بود را رفع کند. به این ترتیب طرح جامع صحتی انکشاف داده می‌شد و نه تنها این‌که در مرحله‌ی موج دوم کرونا موفق‌تر می‌درخشیدیم؛ بلکه از آن در تقویه‌ی سیستم صحتی در بخش‌های دیگر نیز استفاده درست می‌کردیم.

متأسفانه در این اواخر واقعات فوتی و ابتلای بی‌شماری در رسانه‌های اجتماعی گزارش داده می‌شود. در واقع آمارهای رسمی مبتلایان و بیماران کرونایی به مراتب بلندتر از آن است که همکاران صحتی ما در سکتور صحت گزارش می‌دهند. این تفاوت فوق‌العاده زیاد بیان‌گر ضعف سیستم سرویلانس و راپوردهی در سکتور صحتی خصوصی و دولتی است. این موارد سبب شده است که زیادتر هموطنان ما حیات خویش را از دست بدهند؛ بدون این‌که از طرف سکتور صحتی شرایط خاص و قیابوی که در مرحله‌ی موج دوم کووید-۱۹ ضرورت است با هموطنان مرحله‌وار شریک ساخته می‌شود.

جلالت‌مآب رییس جمهور!

واقعیت این است که براساس افزایش ارقام مرگ‌ومیر ناشی از کرونا در کشور، ما مانند سایر کشورها در مرحله‌ی موج دوم کووید-۱۹ قرار داریم. رسیدن فصل سرما نیز به لزوم جدیت در روند مبارزه با کرونا افزوده است. اگر خواسته باشیم که مبارزه با هجوم این مرحله ویروس کرونا را درست مدیریت کنیم، باید به نقاط ذیل توجه جدی شود:

۱. کمیته‌ی ملی پاسخ‌دهی به کووید-۱۹ راهبری شما یا معاون اول ریاست جمهوری باید از شکل مشوره به شکل اجرایی‌ای بدل و همه‌ی فیصله‌ها براساس گزارش‌های روزانه و هفته‌وار گرفته شود. این کار کمک می‌کند که روند تدارکاتی و امور عملیاتی در نقاط دوردست به گونه‌ی درست آن تطبیق شود.

۲. پاسخ‌دهی به کووید-۱۹ منحصر به سکتور صحتی نباشد و همه جامعه یا «All social approach» در پاسخ‌دهی به کرونا دیجیتالی شود؛ زیرا اشتراک میان سکتورها در کشورهای مختلف نتایج خوب‌تری در پی داشته است.

جلالت‌مآب محترم رییس جمهور! پیش از همه، از حمایت همه‌جانبه‌ی تان از سکتور صحتی در مرحله آغاز پاندمی کووید-۱۹ سپاس‌گزاری می‌کنم. به‌ویژه این‌که امکانات هنگفتی را در خدمت سکتور صحت گذاشتید تا بتواند به گونه‌ی جامع در مبارزه با کووید-۱۹ مبارزه کند. این حمایت تاریخی تان سبب شد که در جریان هفته‌های آغاز این پاندمی، شهروندان اعمار شفاخانه‌ها را در ولایت‌ها شاهد باشند؛ کاری که کم‌تر کسی آن را پیش‌بینی می‌کرد. وزارت صحت عامه نیز به اساس هدایت و رهبری شما در پاسخ‌دهی کووید-۱۹ به موقع پرداخت؛ اما از آن جایی‌که سکتور صحتی در گزارش ارزیابی ۲۰۱۸ سازمان صحتی جهان در جمع ۱۷ کشور دارای سیستم صحتی ضعیف شناسایی شده بود، نتوانست از امکانات موجود به گونه‌ی موثر استفاده کند و در مبارزه با کووید-۱۹ موفقیت چشم‌گیری به‌دست آورد. این نهاد حتا نتوانست که به کنترل انتشار ویروس کرونا، دریافت واقعات مثبت و تدایو آن در زمان نیاز بپردازد و به همین دلیل، متأسفانه مردم نتایج دل‌خراش آن‌را در هرات و شفاخانه‌ی افغان-چاپان شاهد بودند؛ به گونه‌ای که بیماران حتا از داخل بستر فرار کردند.

در واقع ضعف اداره‌ی سیستم صحتی در تطبیق پلان پاسخ‌دهی به کووید-۱۹ منتج به نتایج ذیل شد:

۱. مشکل در پروسه‌های تدارکاتی سبب شد که تعمیر اعمار شده برای مبارزه با کووید-۱۹ برای مدت طولانی غیرفعال بماند و کمبود وسایل و لوازم طبی سبب شد تا واقعات فوتی به‌شکل متداوم بلند برود. به‌طور مثال کمبود اکسیژن در شفاخانه‌ی افغان-چاپان سبب مرگ‌ومیر زیاد هموطنان ما در داخل بستر شفاخانه شد.

۲. کمبود وسایل محافظتی برای کارمندان صحتی که در مبارزه با ویروس کرونا دخیل بودند، سبب شد که واقعات مرگ‌ومیر کارمندان صحتی داخل کشور به مراتب بلندتر از سایر کشورهای آسیایی باشد و این صدمه‌ی بزرگی به سکتور صحتی شمرده می‌شود.

۳. تدایو ضعیف در شفاخانه‌های اختصاصی تشخیص و تدایو کووید-۱۹ و کاستی‌های همکاران صحتی سبب بی‌اعتمادی مردم به سکتور صحتی شد. فرار بیماران کرونایی و حاضر نشدن مردم به بستری‌شدن می‌تواند میزان بی‌اعتمادی‌ها به سکتور صحتی را به تصویر بکشد.

۴. گزارش‌های سوءاستفاده از منابع اختصاص یافته برای مبارزه با کووید-۱۹ در سطح ملی و بین‌المللی پوشش زیادی یافت و در واقع، اعتماد مردم و جامعه‌ی جهانی به حکومت را آسیب رساند.

۵. نتیجه‌ی همین بی‌اعتمادی‌ها است که هموطنان ما برای خدمات صحتی به خارج از کشور می‌روند و در واقع، همین مسافرت‌ها سبب افزایش مراجعان اخذ ویزه و سرانجام تحقیر و کشته‌شدن آنان شده است.

۶. نسبت ضعف مدیریت در سکتور صحتی، عرضه‌ی خدمات صحتی به سایر بخش‌ها متوقف شد که مشکلات صحتی جدی را در پی داشت. به گونه‌ی مثال، توقف واکسن پولیو سبب شد که واقعات فلج در کشور نظر به سال گذشته افزایش یابد.

۷. بیش‌تر کشورها از چالش‌های بحران کرونا به عنوان یک فرصت استفاده کرد. با این حال، مشکل در مدیریت صحتی سبب شد که چالش‌های به میان آمده‌ی کووید-۱۹ به فرصت تبدیل نشود.

د افغانستان اسلامي جمهوریت
د سیمه بیزو اور گانونو خیلواکه اداره
دشاروالیو معینیت
کارموندنه پروگرام

Islamic Republic of Afghanistan
Independent Directorate of Local Governance
Deputy Ministry of Municipalities
Eshteghalzaiee – Karmondena
Procurement Management Unit

اعلان دعوت به داوطلبی

عنوان: پروژه خریداری جنراتور برای برنامه اشتغالزائی معینیت شاروالی‌ها
شماره دعوت‌نامه داوطلبی: AF-EZ-K_CCNP- IDLG-200872-GO-RFB

برنامه اشتغالزائی ریاست مستقل ارگان‌های محلی معینیت شاروالی‌ها: تمام داوطلبان واجد شرایط دعوت می‌نمایند، تا در پروژه داوطلبی خریداری جنراتورها اشتراک نموده و کاپی شرط‌نامه مربوط را به طور سافت از برنامه اشتغالزائی ریاست مستقل ارگان‌های محلی و یا از طریق ایمیل آدرس ذیل و هم چنان از سایت تدارکات ملی و اکبر به دست آورده، آفرهای خویش را طور سر بسته از تاریخ نشر اعلان الی ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر مورخ ۲۶ قوس ۱۳۹۹ ارائه نمایند.

تضمین آفر به شکل تضمین بانکی مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ پنج صد هزار افغانی و جلسه آفر گشایی به ساعت ۱۰:۰۰ قبل از ظهر ۲۶ قوس ۱۳۹۹ در سالون کنفرانس برنامه ملی میثاق شهروندی/ و اشتغالزائی ریاست مستقل ارگان‌های محلی معینیت شاروالی‌ها تدویر میگردد.

نوت: (۱) پول نقد به عنوان تضمین آفر پذیرفته نمی‌شود.
ایمیل آدرس: a.wardak@ccnpp.org - t.safi@ccnpp.org
n.wahedi@ccnpp.org - procurement.idlg@ccnpp.org
شماره تلیفون: ۰۲۰۲۲۱۴۰۱۲

دیر بخش ویدیو: محمد نصیر کاوشگر
خبرنگاران: عبدالاحمد حسینی، محمدحسین نیک‌خواه، خلیل رسولی، هما همتا، الیاس طاهری، زهرا عطایی، احمدشاه شاداب، حفیظ علی خیل، توفان عمری، شعب حکیمی، پرویز کامروز

ویراستار: علی نظری، س. نوین
صفحه آرایی: رضا مرادی
پذیرش اعلان: ۰۷۰۰۱۷۵۵۱۰ - ۰۷۸۷۸۷۸۷۹۹ Shaparsepehr@gmail.com
نشانی پستی: صندوق پستی ۰۲۵-۰۳۸، پسته‌خانه مرکزی، کابل، افغانستان
نشانی دفتر کابل: تایمینی، کابل، افغانستان
صبح نوشته‌ها را ویرایش می‌کند. سرمقاله بازتاب‌دهنده‌ی دیدگاه ۸ صبح است. سایر دیدگاه‌های مطرح‌شده در مقاله‌ها، به نویسندگان آن برمی‌گردد.

سناجر سهیل: sanjarsohail@yahoo.com
مجیب مهرداد: mujib_mehrdad@yahoo.com
خلیل اسیر: 8am.daily@gmail.com

صاحب امتیاز: مدیر مسوول: سردبیر: دیر بخش‌ها: دیر بخش خبر: دیر رسانه‌های اجتماعی: نورعلی فرحت

Publisher: Sanjar Sohail, sanjarsohail@yahoo.com
Editor-in-Chief: Mujib Mehrdad, mujib_mehrdad@yahoo.com

Facebook.com/8am.af
Youtube.com/HashteSubhdaily
Twitter.com/@Hashtesubhdaily
instagram.com/8am.af_official
www.8am.af

نسخه پیشرفته پکسک ازی پی (AZIPAY)
عزیزی بانک برنامه پیشرفته میابلی (AZI PAY) خود را معرفی کرده است که تمام ویژگی‌های پیشرفته جدید مانند ورود با بیومتریک، شناخت چهره، سهولت چندین زبان (پشتو، دری و انگلیسی) استفاده از دالر امریکایی، دیدن صورت حساب و صورت حساب کوتاه، برداشت پول از ماشین خودپرداز صرافتی، ارسال پول به شماره موبایل و اخذ آن از ماشین‌های اتومات صرافتی، اضافه کردن کردیت به موبایل، پرداخت بل را دارا میباشند.
لطفا نسخه جدید ازی پی را از اپستور و پلی سٹور دونلود (بارگیری) نمائید. برای معلومات بیشتر به شماره 24 ساعته 1515 به تماس شوید.
www.azizibank.af 1515

اسرائیل و امارات قرارداد لغو ویزا امضا کردند

فارس هستند که اقدام به عادی‌سازی روابط با اسرائیل کرده‌اند. پیش از این مصر و اردن نخستین کشورهای عربی بودند که با اسرائیل روابط دیپلماتیک برقرار کرده بودند. دولت امارات روز دوشنبه توافق عادی‌سازی با اسرائیل را که هفته گذشته با تایید پارلمان اسرائیل رسیده بود تصویب کرد. فلسطینیان و دو کشور ایران و ترکیه توافق کشورهای عربی با اسرائیل را به عنوان یک اقدام خیانت‌آمیز محکوم کرده‌اند. این در حالی است که حل مناقشه تاریخی میان اسرائیل و فلسطین تا پیش از این به عنوان پیش‌شرط حیاتی کشورهای عربی برای عادی‌سازی روابط با اسرائیل محسوب می‌شد.

شهرنودان دو کشور اختصاص داشت. سه توافق‌نامه دیگر حول محورهایی چون سرمایه‌گذاری، هوانوردی و همکاری‌های علمی میان دو طرف به امضا رسیده است. امارات عربی متحده و اسرائیل سرانجام پس از تلاش‌ها و میانجی‌گری‌های چند ماهه دولت امریکا روز پانزدهم سپتامبر در واشنگتن توافق‌نامه صلح و عادی‌سازی روابط به امضا رساندند. بحرین نیز هم‌زمان با امارات و در ادامه تلاش مشترک این کشور با اسرائیل و ایالات متحده جهت دستیابی به توافقی پایدار برای عادی‌سازی روابط به عنوان چهارمین کشور عربی موجودیت اسرائیل را به رسمیت شناخت و همکاری دیپلماتیک با این کشور را آغاز کرد. امارات و بحرین نخستین کشورهای عربی حوزه خلیج

اسرائیل و امارات متحده عربی در ادامه روند عادی سازی روابط تصمیم گرفته‌اند که اتباع کشور مقابل را برای سفر از دریافت ویزا معاف کنند. بدین ترتیب امارات عربی متحده نخستین کشور عربی است که اتباعش برای ورود به اسرائیل نیاز به دریافت روادید ندارند. به نقل گزارش یورونیوز فارسی، بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر اسرائیل روز دوشنبه در جریان مراسم استقبال از یک هیات رسمی اماراتی در فرودگاه بن گوریون با اعلام این مطلب یادآور شد: «ما اتباع خود را از دریافت ویزا معاف خواهیم کرد.» نخست وزیر اسرائیل که عبید الطایر، وزیر مشاور دولت امارات در امور مالی و استیو منوچین، وزیر مالیه ایالات متحده در فرودگاه بن گوریون او را احاطه کرده بودند، هم‌چنین در گفت‌وگویی کوتاه با خبرنگاران یادآور شد: «ما امروز در حال ساخت تاریخی هستیم که برای چندین نسل ماندگار خواهد بود.» وزیر مالیه ایالات متحده همراه با هیات اماراتی و با هواپیمای حامل اعضای این هیات عازم اسرائیل شده بود. بنیامین نتانیاهو در ادامه تاکید کرد: «ما از این روز به عنوان یک روز باشکوه برای صلح یاد خواهیم کرد.» نماینده‌گان دو هیات اماراتی و اسرائیلی پس از آن و در پایان مذاکراتی کوتاه، چهار توافق‌نامه امضا کردند که یکی از آن‌ها به معافیت دریافت ویزا برای

بزرگ‌ترین توافق تجارت آزاد جهان با محوریت چین امضا شد

۱۵ کشور آسیا و اقیانوسیه با محوریت چین بزرگ‌ترین توافق تجارت آزاد جهان موسوم به «شراکت اقتصادی جامع منطقه‌ای» را امضا کردند. خبرگزاری فرانسه در گزارشی که روز یکشنبه ۲۵ عقرب درباره‌ی این توافق، تشکیل این بلوک تجارتي بزرگ را یک «کودتای بزرگ» در راستای توسعه نفوذ چین توصیف کرده است. در توافق «شراکت اقتصادی جامع منطقه‌ای» (RCEP) علاوه بر چین و ۱۰ کشور آسیای جنوبی، کشورهای جاپان، کوریا جنوبی، استرالیا و نیوزیلند نیز حضور دارند. امضاکننده‌گان ابراز امیدواری کرده‌اند که هند نیز در آینده نزدیک به این توافق بپیوندد. این ۱۵ کشور در مجموع حدود ۳۰ درصد تولید ناخالص داخلی جهان را دارا هستند و بازارهایی با ۲.۲ میلیارد مشتری را در بر گرفته‌اند. امضای این توافق در بحران شیوع کرونا نیز این امیدواری را در میان برخی کشورهای امضاکننده ایجاد کرده که بتوانند زیان‌های فلج‌کننده بحران کرونا را کاهش دهند. گفت‌وگو درباره این توافق از سال ۲۰۱۲ آغاز شد. به نقل از رادیو فردا، لی که چیانگ، نخست وزیر چین پس از امضای این قرارداد، آن را «پرتوی از نور و امید در میان ابرها» توصیف کرد و گفت رسیدن به این توافق نشان‌دهنده این است که «چندجانبه‌گرایی روش صحیحی برای جهت‌دهی درست به اقتصاد جهانی است.» الکساندر کاپری، کارشناس اقتصادی دانشگاه سنگاپور به خبرگزاری فرانسه گفته است که این توافق یک عنصر مکمل برای کمک به جاه‌طلبی‌های ژئوپولیتیک چین است.

دولت امریکا در این توافق بزرگ که موارد مهمی چون کاهش تعرفه‌ها و تقویت زنجیره تامین کالا را در بر می‌گیرد، جایی ندارد. دولت ترامپ پیش از این با استدلال حفظ کار و اشتغال در امریکا از پیمان مشابه با عنوان پیمان تجارتی اقیانوس آرام یا شراکت ترنس-پسیفیک (TPP) که با محوریت جاپان و مشارکت ۱۱ کشور آسیا-اقیانوسیه تشکیل شده بود، خارج شد. رسانه‌ها از پیمان تی‌پی‌پی که ایالات متحده آن را امضا کرده بود، به عنوان «محور اصلی در چرخش دولت اوباما به سوی منطقه آسیا و اقیانوس آرام» برای رویارویی با ظهور غولی به نام چین یاد می‌کردند. به گزارش خبرگزاری فرانسه اگر چه شرکت‌های چندملیتی مستقر در ایالات متحده می‌توانند از طریق شرکت‌های وابسته به خود در کشورهای عضو این پیمان تجارتی جدید از مزایای آن بهره‌مند شوند، ولی تحلیل‌گران می‌گویند توافق «شراکت اقتصادی جامع منطقه‌ای» (RCEP) ممکن است باعث شود جو بایدن، رئیس جمهور منتخب امریکا، در مورد تعاملات واشینگتن در منطقه تجدید نظر کند.

امارات طرح «ویزای طلایی» برای اقامت ۱۰ ساله را گسترش می‌دهد

برای سرمایه‌گذاران، دانش‌جویان و متخصصان فراهم کند. این مقررات اکنون با گسترش دامنه تخصص، تحصیل و استعداد متقاضیان، افراد واجد شرایط بیشتری را در برمی‌گیرد. بر اساس مقررات تازه کسانی که در رشته‌های هوش مصنوعی، کلان‌داده (Big Data) و همه‌گیرشناسی (اپیدمیولوژی) مدرک تخصصی دارند، هم می‌توانند برای دریافت ویزای ۱۰ ساله درخواست بدهند. امارات در سال ۲۰۱۸ طرح خودش برای دادن ویزای بلندمدت را اعلام کرد و از سال ۲۰۱۹ اعطای ویزاهای قابل تمدید پنج یا ۱۰ ساله را به واجدان شرایط از جمله سرمایه‌گذاران خارجی، مدیران عامل، دانشمندان و دانشجویان برجسته آغاز کرد. شیخ‌نشین دویی که مرکز تجارتي و گردشگری امارات محسوب می‌شود، دو ماه پیش اعلام کرد که به بازنشسته‌گان ثروتمند خارجی ویزای قابل تمدید پنج ساله می‌دهد.

که از این به بعد تمام پزشکان، دارنده‌گان مدرک دکترا و همین‌طور مهندسان کامپیوتر، برنامه‌نویسی، الکترونیک، برق و زیست‌فناوری (بیوتکنولوژی) می‌توانند برای دریافت این ویزای بلندمدت در امارات درخواست بدهند. خارجی‌ها در امارات متحده عربی معمولاً هر چند سال یک بار باید ویزای کارشان را تمدید کنند. در سال‌های گذشته دولت امارات شرایط دریافت ویزا را تسهیل کرده تا امکان مهاجرت و اقامت بلندمدت را

در سال‌های گذشته دولت امارات شرایط دریافت ویزا را تسهیل کرده تا امکان اقامت بلندمدت را برای سرمایه‌گذاران، دانشجویان و متخصصان فراهم کند. به نقل از بی‌بی‌سی فارسی، امارات متحده عربی شرایط دریافت اقامت ده ساله را که با عنوان «ویزای طلایی» شناخته می‌شود، با هدف جذب افراد متخصص و حرفه‌ای‌تر تغییر داده است. شیخ محمد بن راشد آل مکتوم، حاکم دویی و نایب رییس امارات روز یکشنبه ۱۵ نوامبر اعلام کرد

توییت‌های ضد و نقیض ترامپ؛ از تایید پیروزی بایدن تا انکار شکست

سوم نوامبر (۱۳ عقرب) ارزیابی شد. با این حال دونالد ترامپ روز یکشنبه نیز، دقایقی پس از انتشار پیام توییت‌اش در دو توییت پیاپی تاکید کرد که در انتخابات «قلب» شده است. او در اولین توییت پس از پوشش رسانه‌ای پیام قبلی‌اش نوشت: «انتخابات تقلبی! ما پیروز خواهیم شد.» رییس جمهور امریکا سپس در توییت دیگری اضافه کرد: «او [جو بایدن] تنها از نظر رسانه‌های جعلی پیروز شده است. من هیچ چیز را نمی‌پذیرم! راه درازی در پیش است. این انتخابات تقلبی بود.»

انتخابات ریاست جمهوری منتشر می‌شود. دونالد ترامپ روز جمعه نیز در برابر خبرنگاران در حیاط کاخ سفید گفته بود که دولت او برای جلوگیری از شیوع ویروس کرونا قرنطین اجرا نخواهد کرد اما زمان مشخص خواهد کرد که «دولت بعدی» چه تصمیمی اجرا خواهد کرد. این سخنان از سوی برخی از ناظران اشاره تلویحی رییس جمهور ایالات متحده به شکست خود در رای‌گیری روز

به گزارش یورونیوز، پس از گذشت حدود دو هفته از تاریخ سوم نوامبر روز انتخابات امریکا، سرانجام دونالد ترامپ، رییس جمهور ایالات متحده با انتشار یک پیام توییت برای اولین بار پیروزی جو بایدن در انتخابات را تایید کرد. با این وجود هم‌چنان از طرح نظریه‌های توطئه دست برداشت و بار دیگر سیستم انتخابات کشورش را به تقلب متهم کرد. او با اشاره به جو بایدن نوشت: «او برد زیرا در انتخابات تقلب شد. به هیچ ناظری اجازه داده نشد، رای‌ها توسط دومینیون، شرکتی که یک چپ رادیکال مالک آن بود جمع‌آوری شد. شرکتی با سابقه بد و کارکنانی تنبل که حتا برای تگراس واجد شرایط نبودند (جایی که من با رای زیادی برنده شدم!) به کمک رسانه‌هایی جعلی و خاموش و چیزهای دیگر.» این پیام توییت رییس جمهور کنونی امریکا هشت روز پس از اعلام پیروزی جو بایدن، رقیب دموکرات او در

